

Fremsat den 6. februar 2025 af social- og boligministeren (Sophie Hæstorp Andersen)

Forslag

til

Lov om ændring af barnets lov

(Oprettelse af en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, der skal anvendes i visse børnesager)

§ 1

I barnets lov, jf. lovbekendtgørelse nr. 890 af 19. juni 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 1690 af 30. december 2024, § 4 i lov nr. 1699 af 30. december 2024 og § 4 i lov nr. 1703 af 30. december 2024, foretages følgende ændring:

1. Efter § 171 indsættes:

»Den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold

§ 171 a. Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation opretter en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold.

§ 171 b. Kommunalbestyrelsen skal i sager, hvor det overvejes at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet fra en familie, hvor barnet, den unge, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland, og hvor der som led i en undersøgelse eller vurdering efter §§ 22, 27, § 51, stk. 1, nr. 2, i denne lov eller efter § 31 eller § 34, stk. 2, nr. 4, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet indgår en psykologisk undersøgelse eller vurdering af et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver, som ellers kunne være foretaget ved en standardiseret psykologisk test, i stedet for en sådan test anmode den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold om udredning efter § 166.

Stk. 2. Udredningen efter stk. 1 skal sammenfattes i en konklusion, som skal indgå i grundlaget for kommunalbestyrelsens, børne- og ungeudvalgets eller Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse.

§ 171 c. Kommunalbestyrelsen skal anmode den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold om at gennemgå alle igangværende anbringelser i

familier, hvor et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland, der ikke er behandlet efter § 171 b, hvor der er eller må antages at have været anvendt en standardiseret psykologisk test i forbindelse med undersøgelser og vurderinger efter §§ 22, 27 eller § 51, stk. 1, nr. 2, i denne lov, § 50 eller § 59, stk. 1, nr. 2, i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 16. august 2023, eller § 31 eller § 34, stk. 2, nr. 4, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Finder den særlige enhed, at anvendelsen af en standardiseret psykologisk test har ført til en misvisende vurdering, skal den særlige enhed udarbejde en sammenfattende vurdering af dette til brug for kommunalbestyrelsens eller Ungdomskriminalitetsnævnets vurdering af, om afgørelsen om anbringelse skal genoptages.

Stk. 2. I sager efter stk. 1 finder § 168 i denne lov og § 11 d i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område tilsvarende anvendelse.

§ 171 d. §§ 171 b og 171 c finder alene anvendelse i det omfang, en forældremyndighedsindehaver, en kommende forælder eller en ung, der er fyldt 15 år, giver samtykke til, at kommunalbestyrelsen anmoder den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold om udredning eller sagsgennemgang af en igangværende anbringelse, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan uanset stk. 1 fravige kravet om samtykke under hensyn til barnets eller den unges bedste.

Stk. 3. Social- og boligministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af sager efter §§ 171 b og 171 c og om sammensætning m.v. af den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, samt om enhedens viden og kompetencer i forhold til tværkulturel psykologi og grønlandsk sprog og kultur m.v.

*Godtgørelse for nødvendig befordring til og fra
specialrådgivning m.v. i den nationale videns- og
specialrådgivningsorganisation«.*

§ 2

Loven træder i kraft den 1. maj 2025.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Oprettelse af en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, der skal anvendes i visse børnesager
 - 2.1. Gældende ret
 - 2.1.1. Behandling af anbringelsessager, herunder om inddragelse af VISO
 - 2.1.2. Anbringelse af børn og unge uden for hjemmet
 - 2.1.3. Regler om sagsbehandling og udveksling af oplysninger i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område
 - 2.2. Social- og Boligministeriets overvejelser
 - 2.3. Den foreslåede ordning
3. Forholdet til databeskyttelsesreglerne
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klimamæssige konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Det er afgørende for retssikkerheden for børn og forældre i sager, der omhandler anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet, at der er tilstrækkelig sikkerhed for, at afgørelsen træffes på et oplyst grundlag.

Det indebærer bl.a., at der som led i den børnefaglige undersøgelse, der danner grundlag for kommunalbestyrelsens vurdering af barnets eller den unges behov for særlig støtte, herunder en anbringelse uden for hjemmet, foretages en helhedsvurdering af forholdene i sagen.

Dette gælder også i sager, der omhandler anbringelse af børn og unge fra en grønlandsk familie, hvis sociale, kulturelle

og religiøse værdier og skikke Danmark efter ILO-konvention nr. 169 vedrørende oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater, har pligt til at beskytte.

VIVE offentliggjorde i 2022 rapporten "Børn med grønlandsk baggrund, der er anbragt i Danmark – fra danske kommuner". Rapporten viste bl.a., at børn og unge med grønlandsk baggrund i højere grad end børn og unge med dansk baggrund anbringes på grund af deres forældres forhold og i mindre grad på grund af deres egne individuelle vanskeligheder. Samtidig viste rapporten, at der er en overrepræsentation af børn og unge med grønlandsk baggrund, der anbringes uden for hjemmet, i forhold til en sammenlignelig gruppe af børn og unge med dansk baggrund.

I en børnefaglig undersøgelse kan der indgå en vurdering af forældremyndighedsindehavernes kompetencer til at varetage omsorgen for barnet eller den unge. VIVE's rapport viste, at i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelserne har gennemført en vurdering af forældrenes kompetencer i sager med grønlandske familier, f.eks. som led i en børnefaglig undersøgelse, bygger disse på et bredt spektrum af informationskilder og metoder samt flere forskellige typer af tests. Rapporten pegede på et behov for at øge opmærksomheden blandt børne- og ungerådgivere og psykologer på de kulturelle og sproglige bias, der kan være i sådanne testinstrumenter, og på at arbejde hen mod, at den psykolog, der tester forældrene, har forståelse for deres grønlandske kulturelle baggrund.

Der er bl.a. af Institut for Menneskerettigheder blevet rejst tvivl om anvendeligheden af standardiserede psykologiske tests i forældrekompetenceundersøgelser i børnesager i grønlandske familier, idet sådanne tests ikke er tilpasset grønlandsk sprog og kultur, og der derfor er risiko for, at resultaterne af disse tests ikke giver en retvisende beskrivelse af forældrenes kompetence til at varetage omsorgen for barnet eller den unge.

Samme problemstilling kan gøre sig gældende for brug af standardiserede psykologiske tests af børn og unge i grønlandske familier, der indgår i en psykologisk undersøgelse af et barn eller en ung som led i en børnefaglig eller ungefaglig undersøgelse.

Henset til ønsket om og forpligtelsen til at beskytte oprindelige folks sociale, kulturelle og religiøse værdier og skikke og henset til den særlige situation, herunder de historiske omstændigheder, personer med grønlandsk baggrund i Danmark befinder sig i, vurderes det, at der er behov for at gøre en særlig indsats for at sikre disse familiers værdier og skikke. Det gælder også, når der foretages en helhedsvurdering af barnets eller den unges og familiens forhold som grundlag for en afgørelse om særlig støtte efter barnets lov eller lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Det foreslås derfor med lovforslaget, at der oprettes en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kultur-

elle forhold. Enheden skal for det første bistå kommunalbestyrelserne med udredning, når det overvejes at anbringe et barn eller en ung fra en grønlandsk familie, hvor der som led i en undersøgelse eller vurdering efter §§ 22, 27 eller § 51, stk. 1, nr. 2, i barnets lov eller § 31 eller § 34, stk. 2, nr. 4, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet indgår en psykologisk undersøgelse eller vurdering af et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver, som ellers kunne være foretaget ved en standardiseret psykologisk test. Enhedens udredning træder i disse tilfælde i stedet for en sådan test, og enhedens udredning sammenfattes i en konklusion, der skal indgå som grundlaget for kommunalbestyrelsens, børne- og ungeudvalgets eller Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse. Det foreslås for det andet, at den særlige enhed skal have til opgave at gennemgå psykologiske undersøgelser og vurderinger i igangværende anbringelser, det vil sige, hvor et barn eller en ung allerede er anbragt, hvor der er eller må antages at have været anvendt en standardiseret psykologisk test. Enheden skal i disse sager udarbejde en sammenfattende vurdering til brug for kommunalbestyrelsens eller Ungdomskriminalitetsnævnets vurdering af, om afgørelsen om anbringelse skal genoptages. Endelig foreslås med lovforslaget, at kommunalbestyrelsen kun kan anmode om bistand til udredning og til gennemgang af igangværende anbringelser i den særlige enhed, hvis en forældremyndighedsindehaver, en kommende forælder eller en ung, der er fyldt 15 år, samtykker til anvendelsen af enheden, dog således at kommunalbestyrelsen under hensyn til barnets eller den unges bedste kan fravige kravet om samtykke.

Formålet med lovforslaget er at sikre, at der både ved overvejelser om anbringelse af et barn eller en ung og i igangværende anbringelser, der vedrører en grønlandsk familie, inddrages ekspertise med viden om og indsigt i grønlandsk sprog og kultur som grundlag for afgørelserne, og at psykologiske vurderinger, som indgår i grundlaget for en afgørelse om anbringelse uden for hjemmet af et barn eller en ung fra en grønlandsk familie, dermed foretages uden brug af standardiserede tests.

2. Oprettelse af en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, der skal anvendes i visse børnesager

2.1. Gældende ret

Kommunalbestyrelsen tilrettelægger den konkrete sagsbehandling i børnesager om særlig støtte inden for rammerne af barnets lov, jf. lovbekendtgørelse nr. 890 af 19. juni 2024, lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, jf. lov nr. 1705 af 27. december 2018 (herefter ungdomskriminalitetsloven), lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 13. marts 2024 (herefter retssikkerhedsloven), og forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014.

2.1.1. Behandling af anbringelsessager, herunder om inddragelse af VISO

Det fremgår af § 1, stk. 3, i barnets lov, at hjælp og støtte efter loven tilrettelægges efter en konkret vurdering af det enkelte barn eller den enkelte unges og familiens behov, forhold og forudsætninger. Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 93 som fremsat, side 11, er der tale om et grundlæggende princip, som skal sikre, at den hjælp og støtte, der tilbydes, vil afspejle barnets eller den unges særlige støttebehov, og at de tiltag, der vil blive iværksat, vil matche netop de behov, som den enkelte har. Samtidig bidrager princippet til at sikre, at den enkelte sag er tilstrækkeligt oplyst til, at den ansvarlige myndighed kan træffe en velbegrundet og korrekt afgørelse i hver enkelt sag.

Det fremgår af § 5, stk. 2, i barnets lov, at børn og unge med behov for særlig støtte, herunder børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, har ret til indflydelse på forhold, som vedrører dem. Det fremgår af § 5, stk. 3, i barnets lov, at barnets eller den unges holdning og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages løbende ved samtaler og anden direkte kontakt, inden der træffes beslutninger eller afgørelser efter loven om barnets eller den unges forhold. Inddragelse og samtaler kan ske uden forældremyndighedsindehaverens samtykke og tilstedeværelse, når hensynet til barnet eller den unge taler for dette. Det fremgår af § 5, stk. 4, i barnets lov, at kravet om samtaler og anden direkte kontakt i helt særlige tilfælde helt eller delvist kan fraviges, hvis barnets eller den unges alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod det. I sådanne tilfælde skal kommunen tilvejebringe barnets eller den unges holdning eller synspunkter på anden vis.

Efter § 20, stk. 1, nr. 1, i barnets lov, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om en børnefaglig undersøgelse, når der er grund til at antage, at det er en alvorlig eller kompleks sag, herunder blandt andet sager, hvor der er overvejelser om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet efter lovens §§ 46 eller 47. Det fremgår af § 20, stk. 2, at kommunalbestyrelsen endvidere kan iværksætte en børnefaglig undersøgelse, når kommunalbestyrelsen vurderer, at det er nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges støttebehov. Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen efter 1. pkt. bl.a. lægge vægt på, om barnets eller den unges nære familiemedlemmer er dømt for en overtrædelse, der er omfattet af straffelovens § 81 a. Det fremgår af § 20, stk. 3, i barnets lov, at den børnefaglige undersøgelse som udgangspunkt skal afsluttes senest 4 måneder efter, at kommunalbestyrelsen bliver opmærksom på, at et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte. Hvis undersøgelsen undtagelsesvis ikke kan afsluttes inden 4 måneder, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en foreløbig vurdering og snarest herefter afslutte undersøgelsen.

Det fremgår af § 22, stk. 1, i barnets lov, at en børnefaglig undersøgelse skal tilrettelægges ud fra en helhedsbetragtning og afdække udfordringer og ressourcer hos barnet eller den unge, familien og netværket. Kommunalbestyrelsen skal som led i undersøgelsen inddrage de fagfolk, der allerede har viden om barnets eller den unges og familiens forhold.

Ifølge bemærkningerne til § 22, stk. 1, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 93 som fremsat, side 174, indebærer det, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge undersøgelsen, så den kommer hele vejen rundt om barnets, den unges og familiens situation med henblik på at belyse, hvilke udfordringer der skal afhjælpes, og hvilke ressourcer der er til stede, og som skal understøttes og bringes i spil, med inddragelse af de fagpersoner, der er omkring barnet, den unge eller familien. Det fremgår videre af bemærkningerne, at relevante forhold efter omstændighederne kan være udvikling, trivsel og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber m.v.

Efter praksis kan andre relevante forhold også omfatte sproglige og kulturelle forhold, når der er tale om børn og unge, som har en anden sproglig og kulturel baggrund.

Det fremgår af § 22, stk. 2, i barnets lov, at den børnefaglige undersøgelse så vidt muligt gennemføres i samarbejde med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år.

Som led i en børnefaglig undersøgelse, kan der indgå en psykologisk undersøgelse af barnet, ligesom der kan indgå en vurdering af forældremyndighedsindehavernes kompetencer til at varetage omsorgen for barnet eller den unge. Det fremgår af § 22, stk. 3 og 5, at hvis kommunalbestyrelsen iværksætter en psykologisk undersøgelse af barnet eller den unge eller af forældremyndighedsindehaveren, skal undersøgelsen foretages af en autoriseret psykolog.

Det fremgår af § 22, stk. 6, i barnets lov, at den børnefaglige undersøgelse skal munde ud i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte støtte efter § 32 om støttende indsatser, eller §§ 46 eller 47 om anbringelse uden for hjemmet og i givet fald hvilken. Hvis der er iværksat støtte sideløbende med, at den børnefaglige undersøgelse gennemføres, jf. § 32, stk. 4, § 46, stk. 3, eller § 143, skal der desuden tages stilling til, om denne støtte skal videreføres, ændres eller ophøre. Den børnefaglige undersøgelse skal desuden indeholde oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge stiller sig til denne støtte, og om de forhold i familien eller i dennes omgivelser, som kan bidrage til at afhjælpe vanskelighederne.

I forhold til kommende forældre, fremgår det af § 26, stk. 1, i barnets lov, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om undersøgelse af de kommende forældre, når der er grund til at antage, at der kan opstå behov for støtte efter barnets lov umiddelbart efter fødslen, og sagen er alvorlig eller kompleks. Undersøgelsen skal som udgangspunkt afsluttes senest 4 måneder efter, at kommunalbestyrelsen er blevet opmærksom på, at et barn kan have behov for særlig støtte umiddelbart efter fødslen. Det fremgår af § 26, stk. 2, i barnets lov, at i forbindelse med en undersøgelse af de kommende forældres forhold skal kommunalbestyrelsen vurdere, om der skal foretages en børnefaglig undersøgelse af eventuelle børn i familien. Undersøgelsen kan gennemføres

som én samlet undersøgelse for de kommende forældre og et eller flere børn i familien, dog således at der tages højde for børnenes og de kommende forældres individuelle forhold. Det fremgår af § 26, stk. 3, i barnets lov, at undersøgelsen efter stk. 1 skal afsluttes, senest 4 måneder efter at kommunalbestyrelsen bliver opmærksom på, at et barn kan have behov for særlig støtte umiddelbart efter fødslen. Hvis undersøgelsen undtagelsesvis ikke kan afsluttes inden 4 måneder, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en foreløbig vurdering og snarest herefter afslutte undersøgelsen.

Det fremgår af § 27, stk. 1, i barnets lov, at i relation til ufødte børn skal en undersøgelse af de kommende forældres forhold tilrettelægges ud fra en helhedsbetragtning og afdække udfordringer og ressourcer hos de kommende forældre, familien og netværket med inddragelse af fagfolk, der allerede har viden om de kommende forældres forhold. Det fremgår af § 27, stk. 2, i barnets lov, at undersøgelsen så vidt muligt skal gennemføres i samarbejde med de kommende forældre. Det fremgår af § 27, stk. 3, i barnets lov, at hvis det er nødvendigt, skal kommunalbestyrelsen lade de kommende forældre undersøge af en læge eller en autoriseret psykolog. Det fremgår af § 27, stk. 4, at undersøgelsen skal munde ud i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte støtte efter § 32, stk. 5, om støttende indsatser til de kommende forældre, eller der skal træffes afgørelse efter lovens § 46, stk. 4, eller § 49 om anbringelse af et ufødt barn umiddelbart efter fødslen. Er der iværksat støtte sideløbende med at undersøgelsen gennemføres, jf. § 32, stk. 5, skal der desuden tages stilling til, om denne støtte skal videreføres, ændres eller ophøre. Undersøgelsen skal indeholde oplysninger om, hvordan de kommende forældre stiller sig til støtten, og om de forhold i familien eller i dennes omgivelser, som kan bidrage til at klare vanskelighederne.

Det fremgår af § 166, stk. 1, i barnets lov, at VISO yder gratis udredning til kommunalbestyrelser og borgere i de få mest sjældent forekommende specielle og komplicerede enkeltsager om hjælp og støtte til børn og unge, hvor den fornødne ekspertise ikke kan forventes at være til stede i den enkelte kommune eller i regionens tilbud. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om henvisning af barnet eller den unge efter 1. pkt.

Ifølge bemærkningerne til § 166, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 93 som fremsat, side 440, er en udredning efter § 166 en undersøgelse af en borgers tilstand og situation. Det fremgår videre, at når VISO efter bestemmelsen hjælper kommunalbestyrelsen med udredning af specielle forhold i en sag, har det til formål at sikre, at kommunalbestyrelsen har et solidt faktisk grundlag til at afgøre, hvad der kan gøres for borgeren. Det fremgår også, at når kommunalbestyrelsen ønsker en udredning i VISO, er det vigtigt, at kommunalbestyrelsen har foretaget et indledende arbejde med at afdække problemstillingerne i sagen således, at kommunalbestyrelsen ved henvendelsen kan redegøre for, på hvilket niveau borgerens sag allerede er udredt.

Det fremgår af § 168 i barnets lov, at VISO træffer afgørelse om ydelser efter §§ 165 og 166. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Ifølge bemærkningerne til § 168 jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 93 som fremsat, side 441, indebærer bestemmelsen, at VISO kan afgøre om en konkret sag og problemstilling falder inden for VISO's område, at VISO dermed kan afvise henvendelser, der falder uden for, og at afgørelsen ikke kan påklages hverken til social- og boligministeren eller en anden administrativ myndighed.

Det fremgår af § 171 i barnets lov, at social- og boligministeren efter forhandling med børne- og undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om VISO's virksomhed og organisering på området for børn og unge. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse om den nationale videns- og specialrådgivningsfunktion (VISO) i Social- og Boligstyrelsen, bekendtgørelse nr. 1702 af 5. december 2023, som bl.a. fastsætter nærmere regler om VISO's områder og formål.

Ungdomskriminalitetsloven indeholder regler om Ungdomskriminalitetsnævnet, herunder nævnets behandling af sager og adgang til at træffe afgørelse om foranstaltninger over for unge i alderen 15-17 år, som er idømt fængselsstraf for personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, og over for børn og unge i alderen 10-14 år, som er mistænkt for personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, når en sag er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet af retten eller af politiet, jf. ungdomskriminalitetslovens kapitel 1-5.

Det fremgår af § 29, stk. 1, i ungdomskriminalitetsloven, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte en ungefaglig undersøgelse, jf. § 31, når barnet eller den unge er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet, jf. § 11. Kommunalbestyrelsen udarbejder den ungefaglige undersøgelse efter anmodning fra Ungdomskriminalitetsnævnet, jf. 2. pkt. Efter § 29, stk. 2, i ungdomskriminalitetsloven, skal undersøgelsen efter stk. 1 afsluttes senest 3 uger efter modtagelsen af en anmodning fra Ungdomskriminalitetsnævnet. Kan undersøgelsen ikke afsluttes inden for fristen, skal der udarbejdes en foreløbig vurdering, og undersøgelsen skal snarest herefter afsluttes. Den foreløbige vurdering skal redegøre for, hvilke oplysninger der mangler at blive indhentet, og tidspunktet for, hvornår undersøgelsen kan forventes afsluttet. Den foreløbige vurdering sendes til Ungdomskriminalitetsnævnet, barnet eller den unge, forældremyndighedsindehaverne og deres eventuelle partsrepræsentanter. Det fremgår af § 29, stk. 3, i ungdomskriminalitetsloven, at Ungdomskriminalitetsnævnets formand eller næstformand kan træffe afgørelse om at udsætte en sag efter modtagelsen af en foreløbig vurdering, jf. stk. 2.

Det fremgår af § 30, stk. 1, i ungdomskriminalitetsloven, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte en ungefaglig undersøgelse, jf. § 31, når den unge ved dom er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet, jf. § 10. Kommunalbestyrelsen udarbejder af egen drift den ungefaglige undersøgelse

til brug for Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse. Efter § 30, stk. 2, i ungdomskriminalitetsloven, skal den ungefaglige undersøgelse afsluttes tidstnok til, at der kan sendes en indstilling til nævnet, jf. § 34, senest 1 uge før nævnsmødet. Kan undersøgelsen ikke afsluttes tidstnok, skal der udarbejdes en foreløbig vurdering, og undersøgelsen skal snarest herefter afsluttes. Den foreløbige vurdering skal redegøre for, hvilke oplysninger der mangler at blive indhentet, og tidspunktet for, hvornår undersøgelsen kan forventes afsluttet. Den foreløbige vurdering sendes til Ungdomskriminalitetsnævnet, barnet eller den unge, forældremyndighedsindehaverne og deres eventuelle partsrepræsentanter. Det fremgår af § 30, stk. 3, i ungdomskriminalitetsloven, at Ungdomskriminalitetsnævnets formand eller næstformand kan træffe afgørelse om at udsætte en sag efter modtagelsen af en foreløbig vurdering, jf. stk. 2.

Det fremgår af § 31, stk. 1, i ungdomskriminalitetsloven, at den ungefaglige undersøgelse så vidt muligt skal gennemføres i samarbejde med forældremyndighedsindehaverne og barnet eller den unge, og at undersøgelsen skal gennemføres så skånsomt, som formålet tilsiger. Det fremgår af § 31, stk. 2, i ungdomskriminalitetsloven, at der ved undersøgelsen skal anlægges en helhedsvurdering, der, med mindre konkrete forhold tilsiger, at det ikke er relevant, skal omfatte barnets eller den unges udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber og andre relevante forhold. Efter § 31, stk. 4, i ungdomskriminalitetsloven skal der indhentes oplysninger fra fagfolk, som allerede har viden om barnets eller den unges og familiens forhold, og hvis det er nødvendigt, skal kommunen lade barnet eller den unge undersøge af en læge eller en autoriseret psykolog. Det fremgår også, at kommunen kan iværksætte en psykologisk undersøgelse af forældremyndighedsindehaveren, og at en sådan undersøgelse skal foretages af en autoriseret psykolog.

2.1.2. Anbringelse af børn og unge uden for hjemmet

Det fremgår af § 46, stk. 1, i barnets lov, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om anbringelse uden for hjemmet af et barn eller en ung med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets eller den unges behov for støtte. Afgørelsen skal angive formålet med anbringelsen og den forventede varighed.

Det fremgår af § 46, stk. 2, i barnets lov, at samtykket skal omfatte formålet med anbringelsen. Efter § 46, stk. 3, i barnets lov er det en forudsætning for at træffe afgørelse efter stk. 1, at der er gennemført en børnefaglig undersøgelse efter § 20 i barnets lov i barnets lov eller en ungefaglig undersøgelse efter § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, jf. lovbekendtgørelse nr. 1705 af 27. december 2018 (herefter ungdomskriminalitetsloven). Der kan dog, hvis særlige forhold taler for det, træffes afgørelse om foreløbig eller akut anbringelse efter bestemmelsen sideløbende med gennemførelsen af den børnefaglige eller ungefaglig undersøgelse.

Det fremgår af § 46, stk. 4, i barnets lov, at kommunalbestyrelsen på baggrund af en undersøgelse af kommende forældres forhold efter § 26 med samtykke fra de kommende forældre kan træffe afgørelse om anbringelse af det ufødte barn umiddelbart efter fødslen.

Efter § 47, stk. 1, i barnets lov, kan børne- og ungeudvalget træffe afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet uden samtykke. Det er en forudsætning, at der er åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge, overgreb som barnet eller den unge har været udsat for, misbrugsproblemer, kriminell adfærd eller andre svære sociale vanskeligheder eller andre adfærd- eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge.

Det fremgår af § 47, stk. 2, i barnets lov, at det er en forudsætning, at der er begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet efter gennemførelse af en undersøgelse efter lovens §§ 20 eller 26 efter barnets lov eller en ufaglig undersøgelse efter § 31 ungdomskriminalitetsloven.

Det fremgår af § 47, stk. 3, i barnets lov, at børne- og ungeudvalget kan træffe afgørelse efter stk. 1 selvom forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, giver samtykke til anbringelse, når hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler for det. Det fremgår af § 47, stk. 4, i barnets lov, at bestemmelsen kan anvendes, selvom betingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt, når der er tale om en ung, der er fyldt 15 år, og den unge samtykker, selvom forældremyndighedsindehaveren ikke samtykker. I disse tilfælde er det et krav, at anbringelsen må anses for at være af væsentlig betydning for den unges særlige behov, og at problemerne ikke kan løses under den unges fortsatte ophold i hjemmet.

Efter § 49, stk. 1, i barnets lov kan børne- og ungeudvalget i helt særlige tilfælde uden samtykke fra de kommende forældre træffe afgørelse efter § 47, stk. 1, i barnets lov om, at det ufødte barn anbringes uden for hjemmet umiddelbart efter fødslen, når der er åbenbar risiko for, at det ufødte barns sundhed eller udvikling vil lide alvorlig skade i tiden efter fødslen på grund af de kommende forældres manglende evner eller ressourcer til at tilbyde tilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet. Det fremgår af § 49, stk. 2, i barnets lov, at det er en forudsætning for en sådan afgørelse, at der er begrundet formodning om, at problemerne ikke kan løses inden barnets fødsel eller ved barnets kommende ophold i hjemmet. Det fremgår af § 49, stk. 3, at en afgørelse om anbringelse af et ufødt barn efter fødslen tidligst kan træffes 3 måneder før kvindens terminsdato.

Det fremgår af § 51, stk. 1, nr. 2, i barnets lov, at kommunalbestyrelsens indstilling til børne- og ungeudvalget om anbringelse uden for hjemmet efter §§ 47 eller 49 blandt andet skal omfatte undersøgelsen efter §§ 20 eller 26, herunder en beskrivelse af, at betingelserne i §§ 47 eller 49 er opfyldt,

og af de ressourcer hos barnet, den unge, familien og netværket, der kan bidrage til at klare vanskelighederne under anbringelsen, en vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for barnet eller den unge og tage hånd om barnets eller den unges særlige behov, herunder med hjælp og støtte, samt barnets eller den unges holdning til den påtænkte indsats.

Ifølge bemærkningerne til § 51, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 93 som fremsat, side 240 ff., opstiller bestemmelsen nogle basale krav til indstillingen om en anbringelse uden samtykke, som indebærer, at forældremyndighedsindehaveren og dennes eventuelle advokat kan stille krav om, at oplysninger, der er omfattet af kravene til indstillingen, skal foreligge inden mødet i børne- og ungeudvalget om den pågældende sag. Det fremgår videre, at det indebærer, at det skal fremgå eksplicit af indstillingen til børne- og ungeudvalget, hvilke forhold hos forældremyndighedsindehaveren, kommunalbestyrelsen har lagt særlig vægt på, og hvorfor, hvis indstillingen er begrundet helt eller delvist i forældrenes forhold. Ligeledes skal det fremgå, hvorfor det ikke vurderes at forældremyndighedsindehaveren med støtte efter barnets lov eller anden lovgivning vil være i stand til at varetage omsorgen for barnet eller den unge og tage hånd om barnets eller den unges særlige behov, herunder hvilke mindre indgribende støttetiltag som eventuelt har været forsøgt eller overvejet. Det vil f.eks. med fordel kunne fremgå, hvilke overvejelser kommunalbestyrelsen har gjort sig om iværksættelse af støttende indsatser, som kunne give forældremyndighedsindehaver hjælp til varetagelse af forældrerollen.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at når en indstilling om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke efter § 47 er begrundet i barnets eller den unges forhold frem for forældremyndighedsindehaverens forhold, indebærer bestemmelsen, at det skal fremgå, hvorfor kommunalbestyrelsen vurderer, at forældremyndighedsindehaveren ikke med støtte efter barnets lov eller anden lovgivning vil være i stand til at varetage omsorgen for barnet eller den unge og tage hånd om barnets eller den unges særlige behov, herunder hvilke mindre indgribende støttetiltag som eventuelt har været forsøgt eller overvejet.

Med bestemmelsen stilles der dermed en række særlige krav til grundlaget for at kunne træffe afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet uden samtykke.

Afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden samtykke træffes i børne- og ungeudvalget, jf. § 142 i barnets lov, hvor dommermedlemmet af udvalget har ansvaret for at sikre, at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

Forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, har ret til gratis advokatbistand i forbindelse med behandlingen af sagen, jf. § 140 i barnets lov.

Afgørelser om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet kan efter reglerne i §§ 144-146 i barnets lov påkla-

ges til Ankestyrelsen, hvis afgørelser videre kan indbringes for domstolene efter reglerne i §§ 147-149 i barnets lov.

Det fremgår af § 50, stk. 1, i barnets lov, at hvis et barn eller en ung fortsat skal være anbragt uden for hjemmet ud over 1 år fra børne- og ungeudvalget har truffet afgørelse efter lovens § 47, skal udvalget træffe en ny afgørelse herom, jf. dog stk. 2. Det fremgår af § 50, stk. 2, i barnets lov, at hvis barnet eller den unge har været anbragt uden for hjemmet inden for det seneste år før den aktuelle anbringelse, er fristen for genbehandling af anbringelsen i stedet 2 år. Efter § 50, stk. 3, i barnets lov regnes fristen fra den endelige afgørelse eller dom, hvis en sag er indbragt for Ankestyrelsen eller forelagt domstolene. Det fremgår af § 50, stk. 4, i barnets lov, at børne- og ungeudvalget, Ankestyrelsen eller retten uanset stk. 1 og 2 kan fastsætte en kortere frist for fornyet behandling, hvis der er begrundet tvivl om, hvorvidt anbringelsesgrundlaget fortsat vil være til stede henholdsvis 1 eller 2 år senere. Efter § 50, stk. 5, i barnets lov kan børne- og ungeudvalget, Ankestyrelsen og retten uanset genbehandlingsreglerne undtagelsesvis fastsætte en længere frist, når de forhold, der ligger til grund for anbringelsen, med overvejende sandsynlighed må antages også at gælde ud over fristen og hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler for at forlænge fristen. For ufødte børn og børn under 1 år kan fristen alene forlænges til 3 år. Det fremgår af § 50, stk. 6, i barnets lov, at stk. 1-5 tilsvarende finder anvendelse, ved afgørelser efter § 151, stk. 3, i barnets lov om Ankestyrelsens egedriftsbeføjelser i bl.a. sager om anbringelse af børn og unge uden samtykke. Efter § 50, stk. 7, skal kommunalbestyrelsen forud for børne- og ungeudvalgets genbehandling af en anbringelse efter stk. 1 overveje, om hensynet til barnets bedste taler for, at der udarbejdes en indstilling om permanent anbringelse efter § 67, stk. 4. Hvis barnet eller den unge på tidspunktet for genbehandlingen efter stk. 1, har været anbragt uden for hjemmet i mindre end 3 år, er kommunalbestyrelsen ikke forpligtet til at overveje en permanent anbringelse.

Efter § 67, stk. 1, i barnets lov kan børne- og ungeudvalget træffe afgørelse om, at et barn eller en ung, der efter § 46, stk. 1, eller § 47, stk. 1, i barnets lov eller efter § 14 i ungdomskriminalitetsloven har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år, jf. dog § 50, stk. 7, og § 68, stk. 2, i barnets lov, fortsat skal være anbragt uden for hjemmet i en permanent anbringelse, hvis barnet eller den unge har opnået en så stærk tilknytning til anbringelsesstedet, at det på kortere og længere sigt må antages at være af væsentlig betydning for barnets eller den unges bedste at forblive på anbringelsesstedet. Det er ikke et krav, at betingelserne for anbringelse i l§ 46, stk. 1, eller § 47, stk. 1, i barnets lov eller i § 14 i ungdomskriminalitetsloven er opfyldt.

Det fremgår af § 67, stk. 3, i barnets lov, at når der er truffet afgørelse efter stk. 1, skal børne- og ungeudvalget ikke træffe afgørelse efter lovens § 50 om opretholdelse af anbringelsen. Efter § 50, stk. 3, i barnets lov kan der for unge, der er fyldt 15 år, kun træffes afgørelse om permanent anbringelse efter stk. 1, hvis den unge til afgørelsen.

Det fremgår af § 99, 1. pkt., i barnets lov, at indsatser efter lovens §§ 32, 46 og 47 skal ophøre, når formålet er nået, når de ikke længere opfylder deres formål, eller når den unge fylder 18 år, jf. dog 2. pkt. og §§ 114, 115 og 120.

Det fremgår af § 100, stk. 1, i barnets lov, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om hjemgivelse og om hjemgivelsesperiodens længde forud for hjemgivelsen af et barn eller en ung, der er anbragt efter lovens §§ 46 eller 47. I særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der ikke skal være en hjemgivelsesperiode. I vurderingen af, om et barn eller en ung skal hjemgives, skal indgå, om hjemgivelsen vil være til barnets eller den unges bedste.

Det fremgår af § 102, stk. 1, i barnets lov, at i de tilfælde, hvor forældremyndighedsindehaveren anmoder om at få hjemgivet et barn eller en ung, der er anbragt med samtykke efter lovens § 46, skal kommunalbestyrelsen tage stilling til anmodningen senest 7 dage efter, at anmodningen er fremsat. Tilsvarende gælder, hvis en ung, som er fyldt 15 år og anbragt med samtykke, anmoder om at blive hjemgivet. Efter § 102, stk. 2, i barnets lov har kommunalbestyrelsen ikke pligt til at behandle en anmodning om hjemgivelse i den periode, hvor en sag er under behandling i Ankestyrelsen eller ved retten. Det fremgår af § 102, stk. 3, at kommunalbestyrelsen kan afvise at behandle en anmodning fra forældremyndighedsindehaveren om hjemgivelse af et barn eller en ung, der er anbragt efter lovens § 47 om anbringelse uden samtykke, hvis der ikke er sket væsentlige ændringer af forholdene hos forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge og efter lovens § 67 om permanent anbringelse, hvis der ikke er sket væsentlige ændringer af forholdene hos anbringelsesstedet, barnet eller den unge. Efter § 102, stk. 4, i barnets lov, skal kommunalbestyrelsen ved behandling af en anmodning om hjemgivelse fra forældremyndighedsindehaveren eller den unge, der er fyldt 15 år, af et barn eller en ung, der er anbragt efter lovens §§ 47 eller 67, træffe afgørelse om hjemgivelse og hjemgivelsesperiodens længde efter lovens § 100, hvis der er grundlag for dette. Hvis kommunalbestyrelsen ikke finder, at der er grundlag for at hjemgive barnet eller den unge, skal sagen forelægges børne- og ungeudvalget til afgørelse efter lovens §§ 47 eller 67. Efter § 102, stk. 5, i barnets lov skal kommunalbestyrelsen skal umiddelbart orientere børne- og ungeudvalget om afgørelser om hjemgivelse af et barn eller en ung, der er anbragt efter §§ 47 eller 67.

Det fremgår af § 143, stk. 1, i barnets lov, at formanden eller i dennes fravær næstformanden for børne- og ungeudvalget kan træffe afgørelse om bl.a. anbringelse af et barn eller en ung uden samtykke efter lovens § 47, som af hensyn til barnets øjeblikkelige behov ikke kan afvente behandling af sagen i børne- og ungeudvalget. Det fremgår af § 143, stk. 4, i barnets lov, at en foreløbig afgørelse bl.a. efter stk. 1, snarest muligt og senest 7 dage efter iværksættelsen af anbringelsen skal forelægges børne- og ungeudvalget til godkendelse, uanset om anbringelsen er ophørt. Efter § 143, stk. 5, 1. pkt., i barnets lov, vil en afgørelse, der er godkendt efter stk. 4, have gyldighed i 1 måned. Det fremgår af § 143,

stk. 6, 1. pkt., i barnets lov, at direktøren for Ankestyrelsen har samme beføjelser som formanden for børne- og ungeudvalget efter stk. 1-3, og kan pålægge kommunalbestyrelsen at gennemføre afgørelsen.

Det fremgår af § 151, stk. 1, i barnets lov, at Ankestyrelsen kan tage sager om støtte til børn og unge op af egen drift, når det må antages at en kommunalbestyrelse i en konkret sag ikke har foretaget de fornødne sagsbehandlingsskridt eller truffet de fornødne afgørelser af hensyn til barnets eller den unges bedste. Ankestyrelsen kan i den forbindelse bl.a. pålægge kommunen at foretage de fornødne sagsbehandlingsskridt eller at træffe de fornødne afgørelser. Efter § 151, stk. 3, i barnets lov, kan Ankestyrelsen træffe afgørelser efter lovens §§ 23, 40, 47, 61-63, 67, 104 og 105.

Endelig fremgår det af § 152 i barnets lov, at borgere, fagpersoner eller andre, der har grund til at antage, at kommunalbestyrelsen ikke har foretaget eller truffet de i loven foreskrevne sagsbehandlingsskridt eller afgørelser i overensstemmelse med barnets eller den unges bedste, kan underrette Ankestyrelsen. Ankestyrelsen vurderer herefter, om der er grundlag for at tage en sag op efter § 151, stk. 1.

Efter §§ 12-14 i ungdomskriminalitetsloven kan Ungdomskriminalitetsnævnet træffe afgørelser om foranstaltninger i form af forbedringsforløb efter lovens §§ 13-14.

Ungdomskriminalitetsnævnet kan efter lovens § 14, stk. 1, træffe afgørelse om anbringelse uden for hjemmet med samtykke, når der af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for støtte må anses for at være af afgørende betydning, og forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt 15 år, samtykker til anbringelsen og formålet hermed. Efter § 14, stk. 2, i ungdomskriminalitetsloven, kan Ungdomskriminalitetsnævnet træffe afgørelse om anbringelse uden for hjemmet efter stk. 1 uden samtykke fra forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt 15 år, når der er begrundet formodning om, at barnets eller den unges problemer ikke kan løses under barnets eller den unges fortsatte ophold i hjemmet, og der er åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade bl.a. på grund af utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge eller misbrugsproblemer, kriminel adfærd eller andre sociale vanskeligheder hos barnet eller den unge. Efter § 14, stk. 3, i ungdomskriminalitetsloven kan Ungdomskriminalitetsnævnet træffe afgørelse om, at barnet eller den unge skal anbringes efter stk. 2, selv om forældremyndighedsindehaverne og en ung, der er fyldt 15 år, giver samtykke til anbringelse efter stk. 1, når hensynet til barnet eller den unge på afgørende måde taler for det. Efter § 14, stk. 4, i ungdomskriminalitetsloven, kan Ungdomskriminalitetsnævnet uanset betingelserne i stk. 2 anbringe en ung, der er fyldt 15 år, uden for hjemmet efter stk. 1, hvis den unge giver samtykke til anbringelsen, anbringelsen må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges særlige behov og problemerne ikke kan løses under den unges fortsatte ophold i hjemmet.

Det fremgår af § 33 i ungdomskriminalitetsloven, at den ungefaglige undersøgelse, jf. §§ 31 og 32, skal resultere i en begrundet indstilling om, hvorvidt der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger, og i bekræftende fald, af hvilken art disse bør være, jf. § 34. Det fremgår endvidere af § 34, stk. 1, i ungdomskriminalitetsloven, at indstillingen til Ungdomskriminalitetsnævnet skal omfatte den ungefaglige undersøgelse, jf. §§ 31 og 32, herunder en beskrivelse af de foranstaltninger, jf. §§ 12-14, som foreslås iværksat. En indstilling om anbringelse uden for hjemmet, jf. bl.a. § 14, skal derudover indeholde en vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for barnet eller den unge og tage hånd om barnets eller den unges særlige behov, herunder med hjælp og støtte efter lov om social service, barnets lov eller anden relevant lovgivning, jf. § 34, stk. 2, nr. 4.

Det fremgår af § 21, stk. 1, i ungdomskriminalitetsloven, at Ungdomskriminalitetsnævnet efter anmodning fra ungekriminalforsorgen, den ansvarlige kommune, den unge, der er fyldt 12 år, eller forældremyndighedsindehaverne kan træffe afgørelse om ophør eller ændring af foranstaltninger fastsat efter §§ 12-14 eller 18, når der foreligger nye oplysninger, der har væsentlig betydning for indsatsen over for barnet eller den unge. Den fornyede behandling af sagen sker på et mundtligt nævnsmøde, jf. dog stk. 3.

Det fremgår af § 21, stk. 2, i ungdomskriminalitetsloven, at Ungdomskriminalitetsnævnet til brug for behandlingen af en anmodning om fornyet behandling fra den unge eller forældremyndighedsindehaverne kan anmode om en udtalelse fra den ansvarlige kommune og ungekriminalforsorgen. Efter § 24, stk. 3, i ungdomskriminalitetsloven, kan anmodninger om fornyet behandling afgøres skriftligt af formanden eller en næstformand, når der ikke er grund til at antage, at nævnet vil ændre sin afgørelse, eller når betingelserne for ændring eller ophør af foranstaltningerne åbenbart må anses for opfyldt.

2.1.3. Regler om sagsbehandling og udveksling af oplysninger i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område indeholder en række bestemmelser, som vedrører myndighedernes, herunder også kommunalbestyrelsens sagsbehandling i sager på det sociale område. Reglerne i retssikkerhedsloven finder også anvendelse for sager efter barnets lov, ligesom de finder anvendelse, når kommunalbestyrelsen skal udarbejde en ungefaglig undersøgelse til brug for Ungdomskriminalitetsnævnets behandling af en sag. Der er desuden på en række områder fastsat særlige regler, der gælder i forhold til sagsbehandlingen på børneområdet.

Kapitel 3 a i retssikkerhedsloven indeholder regler om sagens oplysning. Det fremgår af § 10 i retssikkerhedsloven, at myndigheden har ansvaret for at de sager, der behandles efter loven, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelser.

Bestemmelsen indebærer ikke, at der i almindelighed kan opstilles regler for, hvilke oplysninger og undersøgelser der er nødvendige for at træffe afgørelse i en sag. Det vil afhænge af det retsgrundlag, der anvendes i en konkret sag. Bestemmelserne i barnets lov om bl.a. screening, afdækning og børnefaglig undersøgelse samt reglerne i § 51 i barnets lov om krav til indstillingen i afgørelser om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet uden samtykke, jf. pkt. 2.1.2, er eksempler på særregler i forhold til behandlingen af sager om støtte mv. efter barnets lov og skal ses i sammenhæng med bl.a. retssikkerhedslovens regler om sagsbehandling.

Retssikkerhedslovens bestemmelser om udveksling af oplysninger, herunder i sager der vedrører børn og unge på det sociale område, supplerer reglerne om udveksling af oplysninger i Europaparlaments og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (herefter databeskyttelsesforordningen) og lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 (herefter databeskyttelsesloven). Udgangspunktet for en myndigheds indhentning af oplysninger til brug for sager på det sociale område er, at den borger, en anmodning om hjælp vedrører, skal give samtykke hertil. Der henvises i øvrigt til pkt. 3.

Det fremgår således af § 11 a, stk. 1, 1. og 2. pkt., i retssikkerhedsloven, at myndigheden efter forudgående samtykke fra den, der søger om eller får hjælp, kan forlange i de tilfælde, hvor det er nødvendigt for sagens behandling, at andre offentlige myndigheder, herunder bl.a. uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses vegne samt private, der udfører opgaver for det offentlige, giver oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen. Det fremgår videre, at det også gælder oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, ligesom myndigheden kan indhente læge- og sygehusjournaler eller udskrifter heraf.

Henset til behovet for at sikre, at børn og unge kan få den nødvendige hjælp og støtte, er der dog fastsat særlige regler i forhold til adgangen til at indhente oplysninger til brug for behandlingen af sager om særlig støtte efter barnets lov. Det fremgår således af § 11 c, stk. 1, nr. 1, i retssikkerhedsloven, at hvis det er nødvendigt for sagens behandling, kan kravet om samtykke efter § 11 a, stk. 1 og 6, fraviges i sager om særlig støtte til børn og unge efter kapitel 4 og 5 i barnets lov, hvor myndighederne kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse uden forældrenes samtykke samt i forbindelse med undersøgelser efter §§ 18-27 i barnets lov. Det fremgår videre af § 11 c, stk. 5, i retssikkerhedsloven, at myndigheden uanset adgangen til at indhente oplysninger uden samtykke skal forsøge at få samtykke til at indhente oplysningerne.

Det følger af § 11 d, stk. 1, i retssikkerhedsloven, at hvis kommunalbestyrelsen som led i behandlingen af en sag om særlig støtte til børn og unge efter kapitel 4 og 5 i barnets lov eller om udarbejdelse af en indstilling om adoption uden samtykke efter § 70 i barnets lov benytterrådgivning eller udredning fra VISO efter §§ 166 eller 167 i barnets lov, kan kommunalbestyrelsen uden samtykke videregive nødvendige oplysninger, herunder om barnets, den unges eller familiens rent private forhold, til VISO. Kommunalbestyrelsen skal uanset adgangen til at videregive oplysninger uden samtykke forsøge at få samtykke hertil.

Det følger af § 11 d, stk. 2, i retssikkerhedsloven, at VISO uden samtykke kan behandle nødvendige oplysninger, herunder om barnets, den unges eller familiens rent private forhold, som videregives fra en kommunalbestyrelse i forbindelse med rådgivning eller udredning efter §§ 166 eller 167 i barnets lov, hvis oplysningerne videregives som led i behandlingen af en sag om særlig støtte til børn og unge efter kapitel 4 og 5 i barnets lov eller om udarbejdelse af en indstilling om adoption uden samtykke efter § 70 i barnets lov.

Det fremgår af bemærkningerne til retssikkerhedslovens § 11 d, stk. 2, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling,) tillæg A, L 94 som fremsat, side 70, at det vil være en forudsætning, at der forinden forgæves har været forsøgt indhentet samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og, hvis den unge er fyldt 15 år, tillige fra den unge.

2.2. Social- og Boligministeriets overvejelser

Social- og Boligministeriet finder, at det afgørende i en sag om anbringelse uden for hjemmet altid må være, om betingelserne for en anbringelse er opfyldt, og om en anbringelse vurderes at være til barnets eller den unges bedste af hensyn til barnets eller den unges støttebehov.

Kommunalbestyrelsen skal efter barnets lov sikre, at både barnet, den unge og forældrene bliver inddraget i sagsbehandlingen og i de afgørelser og beslutninger, der træffes i sager om støtte til børn, unge og forældre, herunder om anbringelse uden for hjemmet.

Ved dialogen i disse sager med grønlandske børn, unge og forældre skal det sikres, at deres sociale, kulturelle og religiøse værdier og skikke anerkendes og beskyttes sådan, at Danmarks forpligtelser efter ILO-konvention nr. 169 af 28. juni 1989 vedrørende oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater overholdes.

Efter ILO-konventionen har regeringerne pligt til at anerkende og beskytte oprindelige folks sociale, kulturelle og religiøse værdier og skikke, ligesom regeringerne skal tage behørigt hensyn til karakteren af de problemer, som disse folk står over for. Danmark har således en særlig forpligtelse til at beskytte herboende grønlandere.

Kommunalbestyrelserne skal derfor tage behørigt hensyn til

de særlige forhold, som barnets, den unges eller familiens grønlandske baggrund giver anledning til.

Det gælder generelt, at kommunalbestyrelserne i alle tilfælde skal foretage en konkret, individuel og helhedsorienteret vurdering af barnets eller den unges og familiens samlede situation.

Det er kommunalbestyrelsens ansvar – inden for rammerne af bl.a. reglerne om børnefaglig undersøgelse – at tilrettelægge sagsbehandlingen i den konkrete sag ud fra de krav, der stilles i barnets lov. I indgribende sager om anbringelse af et barn eller en ung uden samtykke, er kravene til grundlaget for afgørelsen og dermed oplysningsgrundlaget skærpet af hensyn til barnets, den unges og forældrenes retssikkerhed. Som led heri er der i barnets lov fastsat krav til, hvad der som minimum skal indgå i en indstilling om anbringelse af et barn eller en ung uden samtykke, herunder at indstillingen skal indeholde en vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for og til at tage hånd om særlige behov hos barnet eller den unge, herunder med hjælp og støtte efter barnets lov eller anden lovgivning.

Hverken barnets lov eller anden lovgivning regulerer anvendelse af redskaber til brug for en børnefaglig eller ungefaglig undersøgelse, herunder til de psykologiske undersøgelser eller vurderinger som indgår heri. Der findes således heller ikke regler om anvendelsen af standardiserede psykologiske tests som led i dette arbejde. Det er derfor den enkelte kommunalbestyrelse, der på baggrund af en konkret vurdering af forholdene i den enkelte sag tilrettelægger den børnefaglige eller ungefaglige undersøgelse, og herunder tager stilling til, om der som led i undersøgelsen skal anvendes en standardiseret psykologisk test ved psykologiske vurderinger eller undersøgelser af barnet eller den unge eller de kommende forældre eller ved undersøgelser af forældremyndighedsindehaverens forældrekompetence.

De historiske omstændigheder, personer med grønlandsk baggrund i Danmark befinder sig i, og de særlige forpligtelser til at beskytte oprindelige folk, som i Danmark omfatter herboende grønlændere, betyder, at Danmark i anbringelsessager har en særlig pligt til at sikre, at undersøgelserne foretages på en sådan måde, så herboende grønlænderes sociale, kulturelle og religiøse værdier og skikke beskyttes.

Da standardiserede psykologiske tests ikke er tilpasset grønlandsk sprog og kultur, er der risiko for, at sådanne tests ikke giver en retvisende beskrivelse af forældrenes forældrekompetence i grønlandske familier, eller et retvisende billede af forholdene i forbindelse med børnefaglige og ungefaglige undersøgelser af børn og unge i grønlandske familier. Social- og Boligministeriet finder derfor, at der er behov for at sikre, at der i de konkrete sager tages det fornødne hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for herboende grønlændere, og at dette sker uden brug af standardiserede tests.

De enkelte kommuner behandler kun få sager, der vedrører grønlandske familier, og det er derfor vanskeligt for de enkelte børne- og ungerådgivere og andre fagpersoner i kommunen at opnå de fornødne kompetencer og tilstrækkelig erfaring i forhold til de særlige forhold, der gør sig gældende for grønlændere i Danmark.

Social- og Boligministeriet finder på den baggrund, at der bør oprettes en særlig enhed i VISO, som kommunalbestyrelserne vil skulle anvende i stedet for at bruge standardiserede psykologiske tests i anbringelsessager, der omhandler grønlandske familier, hvor et barn eller en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland. Det vil være en forudsætning, at den særlige enhed i VISO ikke kan anvende standardiserede psykologiske tests som led i deres bistand til udredning i sager, der vedrører grønlandske familier. Det er samtidig ministeriets vurdering, at den særlige enhed i VISO bør have en særlig ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, herunder at der i enheden bør være relevante faglige kompetencer samt indgående viden om og indsigt i grønlandsk kultur og sprog.

Social- og Boligministeriet finder endvidere, at der bør etableres mulighed for, at den særlige enhed gennemgår igangværende anbringelser af grønlandske børn og unge, hvor der er eller kan have været anvendt standardiserede psykologiske tests som en del af sagens oplysning, med henblik på at foretage en socialfaglig vurdering af, om der er taget højde for sproglige og kulturelle forskelle. Hvis enheden vurderer, at anvendelsen af tests kan have medført en misvisende samlet vurdering, vil enheden skulle udarbejde en sammenfattende vurdering af dette til brug for kommunalbestyrelsens eller Ungdomskriminalitetsnævnets vurdering af, om afgørelsen om anbringelse skal genoptages.

Ministeriet lægger i denne vurdering vægt på, at det sikres, at der ikke utilsigtet sker eller er sket forskelsbehandling ved psykologiske vurderinger af børn og unge og af forældrekompetence i grønlandske familier på grund af manglende viden eller inddragelse af fornøden ekspertise om grønlandske forhold.

Det er vurderingen, at der henset til den særlige situation, grønlændere i Danmark befinder sig i, herunder de historiske omstændigheder der gør sig gældende i forhold til grønlændere i Danmark, inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser kan indføres en sådan ordning, hvor brugen af standardiserede psykologiske tests erstattes af andre former for vurderinger, der er målrettet sager i grønlandske familier. Det forudsættes i den forbindelse, at det på anden vis vil være muligt at foretage en tilstrækkelig og kvalificeret undersøgelse i de konkrete sager.

Formålet med den foreslåede ordning er – i overensstemmelse med ILO-konventionen – at beskytte de sociale, kulturelle og religiøse værdier og skikke for herboende grønlandske familier og at undgå, at der træffes afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung fra en grønlandsk familie

på baggrund af en standardiseret psykologisk test, som ikke tager højde for disse børn og unges særlige forhold, og dermed at undgå at disse børn og unge anbringes uden for hjemmet uden, at der er det fornødne børnefaglige grundlag herfor.

Grønlandske familier bør i denne sammenhæng omfatte familier med et barn eller en ung under 18 år, der er født eller opvokset i Grønland, eller hvor mindst én forældremyndighedsindehaver eller en kommende forælder er født eller opvokset i Grønland. Ved forståelsen af, hvad det vil sige at være opvokset i Grønland, bør der ud over bopæl i Grønland lægges vægt på andre former for længerevarende ophold i Grønland, som har givet barnet, den unge, forældremyndighedsindehaveren eller den kommende forælder en varig tilknytning til grønlandske sociale, kulturelle og religiøse værdier og skikke. Definitionen af målgruppen vil kunne omfatte en række mennesker, som er født i Grønland, men ikke i praksis har nogen relation til grønlandsk sprog og kultur m.v. og som derfor ikke er omfattet af ILO-konventionen. Derfor finder ministeriet, at der dels er behov for at sikre, at forældremyndighedsindehavere, kommende forældre og unge, der er fyldt 15 år, kan afvise at give samtykke til anvendelsen af den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, hvis de ikke finder dette relevant, eksempelvis fordi der er tale om et barn, der er født i Grønland af danske forældre, og dels at fastslå, at enheden kan afvise at behandle sager, der åbenlyst falder uden for formålet med oprettelsen af den særlige enhed. Ministeriet finder dog samtidig behov for at fastsætte en adgang for kommunalbestyrelsen til at kunne se bort fra samtykkekravet, når dette sker under hensyn til barnets eller den unges bedste.

2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der som § 171 a i barnets lov indsættes en bestemmelse, hvorefter VISO skal oprette en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold. Enheden vil skulle bestå af fagpersoner, der udover relevante faglige kompetencer enten har grønlandsk baggrund eller indgående viden og indsigt i grønlandsk sprog og kultur. Det vil eksempelvis kunne være autoriserede psykologer og andre fagpersoner med særlig kendskab til tværkulturel psykologi, herunder særligt betydningen af kulturelle forhold i forhold til vurdering af forældrekompetence, samt andre relevante fagfolk med viden om grønlandsk sprog og kultur, herunder f.eks. pædagoger, socialrådgivere og antropologer.

Det foreslås også, at der som § 171 b i barnets lov indsættes en bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen i sager hvor det overvejes at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet fra en familie, hvor barnet, den unge, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland, og hvor der som led i en undersøgelse eller vurdering efter §§ 22, 27 eller § 51, stk. 1, nr. 2, i barnets lov eller efter § 31 eller § 34, stk. 2, nr. 4, i ungdomskriminalitetsloven, indgår en psykologisk undersø-

gelse eller vurdering af barnet eller den unge eller vurdering af en forældremyndighedsindehavers eller den kommende forældres kompetencer, som ellers kunne være foretaget ved en standardiseret psykologisk test, i stedet for en sådan test skal anmode den særlige enhed om udredning efter lovens § 166. Det foreslås videre, at udredningen skal sammenfattes i en konklusion, som skal indgå i grundlaget for kommunalbestyrelsens, børne- og ungeudvalget eller Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse. Den foreslåede ordning vil medføre, at kommunalbestyrelsen i anbringelsessager vedrørende grønlandske familier vil blive forpligtet til at benytte bistand til undersøgelser og vurderinger i den særlige enhed, herunder ved vurderinger af forældrekompetencen i stedet for at benytte standardiserede psykologiske tests.

Det foreslås desuden, at der som § 171 c i barnets lov indsættes en bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen skal anmode den særlige enhed om at gennemgå igangværende anbringelser fra familier, hvor et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland, hvor der er eller må antages at have været anvendt standardiserede psykologiske tests som led i oplysningen af sagen, herunder som led i børnefaglige undersøgelser efter barnets lov eller serviceloven eller ungefaglige undersøgelser efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Finder enheden, at anvendelsen af test har ført til en misvisende vurdering, skal den særlige enhed i sådanne sager udarbejde en sammenfattende vurdering af dette med henblik på kommunalbestyrelsens eller Ungdomskriminalitetsnævnets vurdering af, om afgørelsen om anbringelse skal genoptages. I sådanne sager foreslås, at reglerne i § 168 i barnets lov og § 11 d i retssikkerhedsloven om kommunalbestyrelsens videregivelse af oplysninger, herunder oplysninger om rent private forhold til VISO og VISO's behandling af sådanne oplysninger, tilsvarende finder anvendelse.

Det forudsættes, at kommunalbestyrelsen kun vil kunne anvende den særlige enhed til udredning eller gennemgang af igangværende anbringelser i det omfang, at en forældremyndighedsindehaver, en kommende forælder eller en ung, der er fyldt 15 år, giver samtykke hertil, med mindre kommunalbestyrelsen under hensyn til barnets bedste vurderer, at der er behov for at undtage fra kravet om samtykke.

Det foreslås endelig at indsætte en bemyndigelse for social- og boligministeren til at fastsætte regler om behandlingen af sager, hvor kommunalbestyrelsen anvender den særlige enhed og om sammensætningen af enheden, samt om enhedens viden og kompetencer i forhold til tværkulturel psykologi og grønlandsk sprog og kultur. Det forventes, at der bl.a. vil blive fastsat regler om frister for fremsendelse af sager, om enhedens behandling af sagerne og om enhedens faglige sammensætning, herunder om autoriserede psykologer og om den viden og de kompetencer, det vil være nødvendigt, at enheden besidder i forhold til bl.a. grønlandsk sprog og kultur, for at enheden vil kunne varetage opgaverne.

Formålet med lovforslaget er at sikre, at der både i tilfælde, hvor der er overvejelser om anbringelse af et barn eller en ung, og i igangværende anbringelser, der vedrører en grønlandsk familie, vil blive inddraget ekspertise med viden og indsigt i grønlandsk sprog og kultur som grundlag for afgørelserne. Formålet med lovforslaget er dermed også at sikre, at der i sager, hvor der er overvejelser om anbringelse af et barn eller en ung fra en grønlandsk familie, vil blive foretaget den nødvendige helhedsvurdering og dermed at sagen vil blive oplyst i tilstrækkeligt omfang.

For en nærmere beskrivelse af forslaget henvises til lovforslagets § 1 og bemærkningerne hertil.

3. Forholdet til databeskyttelsesreglerne

Kommunalbestyrelsens og VISO's behandling af personoplysninger er omfattet af reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Med den foreslåede § 171 b i barnets lov vil kommunalbestyrelsen, når betingelserne i retssikkerhedslovens §§ 11 c og 11 d er opfyldt, kunne behandle, herunder videregive, ikke følsomme oplysninger om f.eks. en families bopæl, et barns eller en ungs skoleforhold, oplysninger om strafbare forhold og følsomme oplysninger om f.eks. sundhedsforhold om et barn, en ung, en forældremyndighedsindehaver eller en kommende forælder som led i en anmodning om bistand fra den foreslåede særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold i VISO. Den særlige enhed vil kunne behandle de pågældende oplysninger til brug for en undersøgelse eller vurdering, herunder en undersøgelse af forældrekompetence. Samtykke til behandlingen, herunder videregivelsen, af oplysningerne skal dog forsøges opnået.

Med den foreslåede § 171 c, stk. 1, i barnets lov vil kommunalbestyrelsen, når betingelserne i retssikkerhedslovens § 11 d er opfyldt, kunne behandle, herunder videregive, ikke følsomme oplysninger om f.eks. en families bopæl, et barns eller en ungs skoleforhold, oplysninger om strafbare forhold og følsomme oplysninger om f.eks. sundhedsforhold om et barn, en ung, en forældremyndighedsindehaver eller en kommende forælder som led i en anmodning om gennemgang af en igangværende anbringelse i den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold i VISO. Den særlige enhed vil kunne behandle de pågældende oplysninger til brug for gennemgangen af betydningen af anvendelsen af standardiserede psykologiske tests i psykologiske undersøgelser og vurderinger i anbringelsessager. Samtykke til behandlingen, herunder videregivelsen, af oplysningerne skal dog forsøges opnået.

Behandling af personoplysninger er lovlig, hvis én af betingelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a-f, er opfyldt, herunder hvis behandling er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som led i myndighedsudøvelse (litra e).

Behandling i medfør af forordningens artikel 6, stk. 1, litra

e, skal have et såkaldt supplerende retsgrundlag, som forpligter eller berettiger myndigheden til at udføre en bestemt myndighedsopgave. Det følger af forordningens artikel 6, stk. 3.

Behandling af personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser eller tilknyttede sikkerhedsforanstaltninger på grundlag af forordningens artikel 6, stk. 1, må kun foretages under kontrol af en offentlig myndighed, eller hvis behandling har hjemmel i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som giver passende garantier for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder. Ethvert omfattende register over straffedomme må kun føres under kontrol af en offentlig myndighed.

Behandling af følsomme oplysninger er som udgangspunkt forbudt, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1. Dette forbud finder ikke anvendelse, bl.a. hvis behandling er nødvendig, for at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares, jf. forordningens artikel 9, stk. 2, litra f.

Det er Social- og Boligministeriets vurdering, at behandlingen af de omhandlede oplysninger er nødvendige af hensyn til såvel kommunalbestyrelsens og den særlige enheds myndighedsudøvelse, idet behandlingen sker af hensyn til at sikre, at der inddrages de fornødne sproglige og kulturelle hensyn i anbringelser, der vedrører grønlandske familier, hvor et barn eller en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland. Det er videre vurderingen, at de foreslåede bestemmelser udgør det supplerende retsgrundlag for behandling i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e og artikel 10.

Det er endvidere Social- og Boligministeriets vurdering, at behandlingen er nødvendig for, at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares, jf. artikel 9, stk. 2, litra f, idet enheden i VISO efter den foreslåede § 171 b, i barnets lov, vil skulle bistå med psykologiske undersøgelser og vurderinger, der skal indgå i kommunalbestyrelsens samlede grundlag for at vurdere, om et barn, en ung, en forældremyndighedsindehaver eller en kommende forælder i en grønlandsk familie har behov for særlig støtte, herunder om der er behov for at træffe afgørelse om at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet. Enheden vil videre efter den foreslåede § 171 c, stk. 1, i barnets lov skulle gennemgå igangværende anbringelser i grønlandske familier, hvor der kan have været anvendt standardiserede psykologiske tests, med henblik på at afdække, om anvendelsen heraf har ført til en misvisende vurdering, som kan have haft betydning for den samlede vurdering af behovet for at anbringe et barn eller en ung. Formålet med denne afdækning er at sætte kommunalbestyrelsen i stand til at overveje, om der er grundlag for at genoptage en igangværende anbringelse.

Uanset ovenstående bestemmelser vil der alene kunne behandles nødvendige og relevante oplysninger til brug for den særlige enheds behandling af den konkrete sag. Det skal

afslutningsvis bemærkes, at det forudsættes, at de øvrige bestemmelser i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven iagttages, når der behandles personoplysninger i medfør af de foreslåede bestemmelser.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Etableringen af en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold vil medføre offentlige merudgifter for staten og kommunerne, herunder til driften af den nye enhed og kommunernes sagsbehandling i forbindelse med sager, der skal behandles i den særlige enhed.

Lovforslaget skønnes samlet set at ville medføre offentlige merudgifter på 35,0 mio. kr. i 2025, 36,3 mio. kr. i 2026, 25,1 mio. kr. i 2027, 24,3 mio. kr. i 2028 og årligt varigt herefter. De økonomiske konsekvenser for kommunerne skal forhandles med KL.

Lovforslaget vil ikke have økonomiske konsekvenser for regionerne.

Lovforslaget vil i begrænset omfang have implementeringskonsekvenser for kommunerne, VISO og Ankestyrelsen.

Lovforslaget lægger op til i videst muligt omfang at anvende eksisterende sagsgange, herunder for videregivelse af oplysninger mellem kommunalbestyrelsen og VISO i sager, hvor VISO yder rådgivning og bistand til udredning på børneområdet. Det er derfor Social- og Boligministeriets vurdering, at lovforslaget overholder principperne om digitaliseringsklar lovgivning med undtagelse af princip 3 om automatisk sagsbehandling, idet undersøgelser skal foretages på baggrund af konkrete og individuelle vurderinger af forholdene i sagen, ligesom afgørelser efter barnets lov og lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet træffes på baggrund af en konkret og individuel vurdering af barnets eller den unges behov for støtte og dermed ikke kan automatiseres.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget medfører ikke økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget medfører begrænsede administrative konsekvenser i forhold til indhentelse af samtykke fra unge, der er fyldt 15 år, kommende forældre og forældremyndighedsindehavere i anbringelsessager, der vedrører grønlandske familier, hvor et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland.

Anvendelsen af den særlige enhed for grønlandske sproglige og kulturelle forhold vil også kunne medføre begrænsede administrative konsekvenser for borgerne, hvor kommunalbestyrelsen beslutter at genoptage en igangværende anbrin-

gelsessag, hvilket kan indebære ny behandling af sagen i kommunalbestyrelsen, børne- og ungeudvalget eller Ungdomskriminalitetsnævnet, hvor barnet, den unge, den kommende forælder eller forældremyndighedsindehaveren vil skulle inddrages som led i behandlingen af sagen.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring i perioden fra den 3. februar 2025 til den 17. februar 2025 (14 dage) hos nedenstående myndigheder og organisationer m.v. Høringsperioden er forkortet og lovforslaget fremsættes inden høringsperiodens udløb på grund af lovforslagets væsentlige og hastende karakter.

Ankestyrelsen, Advokatrådet, Advokatsamfundet Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danmarks Lærerforening, Danmarks Statistik, Dansk Erhverv, Dansk Psykologforening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Danske Handicaporganisationer, De Anbragtes Vilkår, De Grønlandske Huse (København, Odense, Aarhus og Aalborg), Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Departement for Børn og Unge (Grønland), Det Centrale Handicapråd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, FABU, Foreningen af døgn- og dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Foreningen Far, Foreningen Grønlandske Børn, Foreningen Mentor Immanuel, ForældreLANDSforeningen (FBU), Gadejuristen, Institut for Menneskerettigheder, Joannahuset, Justitia, KL, Landsforeningen Børn og Forældre, Landsforeningen for Psykisk Sundhed (SIND), Landsforeningen for Socialpædagoger, Landsorganisationen for Sociale Tilbud (LOS), Livsværk, Lægeforeningen, Lærernes Centralorganisation, Mødrehjælpen, Plejefamiliernes Landsforening (PLF), Politiforbundet, Praktiserende Lægers Organisation, Red Barnet, Red Barnet Ungdom, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Røde Kors, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, SILA360, Sjældne Diagnoser, Socialt Lederforum, Socialpædagogernes Landsforbund (SL), Stenbroens Jurister, TABUKA, Ungdommens Røde Kors, Ungdomskriminalitetsnævnet, Ungdomsringen.

II. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget skønnes samlet set at medføre offentlige merudgifter på 35,0 mio. kr. i 2025, 36,3 mio. kr. i 2026, 25,1 mio. kr. i 2027, 24,3 mio. kr. i 2028 og årligt varigt herefter.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Loven vil medføre begrænsede implementeringskonsekvenser for stat og kommuner, da eksisterende sagsgange kan anvendes.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Loven vil medføre begrænsede administrative konsekvenser for borgerne i forbindelse med afgivelse af samtykke m.v.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikkeerhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af § 22 i barnets lov, at den børnefaglige undersøgelse skal tilrettelægges ud fra en helhedsbetragtning og skal afdække udfordringer og ressourcer hos barnet eller den unge, familien og netværket og at kommunalbestyrelsen som led i undersøgelsen skal inddrage de fagfolk, der allerede har viden om barnets eller den unges og familiens forhold. Det fremgår videre, at undersøgelsen så vidt muligt gennemføres i samarbejde med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Endeligt fremgår det, at kommunalbestyrelsen, hvis det er nødvendigt, skal lade barnet eller den unge undersøge af en læge eller en autoriseret psykolog, og at i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen som led i den børnefaglige undersøgelse, iværksætter en psykologisk undersøgelse af forældremyndighedsindehaveren, skal undersøgelsen foretages af en autoriseret psykolog.

Det fremgår af § 27 i barnets lov, at undersøgelsen af kommende forældres forhold, jf. § 26, skal tilrettelægges ud fra en helhedsbetragtning og skal afdække udfordringer og ressourcer hos de kommende forældre, familien og netvær-

ket med inddragelse af de fagfolk, som allerede har viden om de kommende forældres forhold, og at undersøgelsen så vidt muligt gennemføres i samarbejde med de kommende forældre. Det fremgår videre, at hvis det er nødvendigt, skal kommunalbestyrelsen lade de kommende forældre undersøge af en læge eller autoriseret psykolog.

Efter §§ 46, 47 og 49 i barnets lov kan en afgørelse om anbringelse uden for hjemmet efter disse bestemmelser alene træffes efter gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, jf. § 20 eller en undersøgelse jf. § 26 i barnets lov. Det fremgår af § 51 i barnets lov om indstillingen til børne- og ungeudvalget om anbringelse efter §§ 47 eller 49, at der bl.a. skal forelægge en vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for barnet eller den unge og tage hånd om barnets eller den unges særlige behov, herunder med hjælp og støtte efter loven eller anden lov.

Afgørelser om anbringelse uden for hjemmet kan efter reglerne i §§ 144-146 i barnets lov indbringes for Ankestyrelsen, ligesom Ankestyrelsens afgørelser efter §§ 146 og 151 kan prøves ved domstolene, jf. §§ 147-149 i barnets lov.

Det fremgår af § 166 i barnets lov, at VISO yder gratis vejledende udredning til kommunalbestyrelser og borgere i de få mest sjældent forekommende specielle og komplicerede

enkeltsager om hjælp og støtte til børn og unge, hvor den fornødne ekspertise ikke kan forventes at være til stede i den enkelte kommune eller i regionens tilbud.

Det fremgår af § 168 i barnets lov, at VISO træffer afgørelse om ydelser efter §§ 165 og 166, og at disse afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Det fremgår af § 171 i barnets lov, at social- og boligministeren efter forhandling med børne- og undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om VISO's virksomhed og organisering på børne- og ungeområdet.

Ungdomskriminalitetsloven indeholder regler om Ungdomskriminalitetsnævnet, herunder nævnets behandling af sager og adgang til at træffe afgørelse om foranstaltninger over for unge i alderen 15-17 år, som er idømt fængselsstraf for personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, og over for børn og unge i alderen 10-14 år, som er mistænkt for personfarlig kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, når en sag er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet af retten eller af politiet, jf. ungdomskriminalitetslovens kapitel 1-4.

Det fremgår af §§ 29 og 30 i ungdomskriminalitetsloven, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte en ungefaglig undersøgelse når en sag er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet, ligesom der i bestemmelserne er fastsat frister for udarbejdelse af ungefaglige undersøgelser m.v.

Efter § 31, stk. 1, i ungdomskriminalitetsloven, skal den ungefaglige undersøgelse så vidt muligt gennemføres i samarbejde med forældremyndighedsindehaverne og barnet eller den unge, og undersøgelsen skal gennemføres så skånsomt, som formålet tilsiger. Det fremgår af § 31, stk. 2, i ungdomskriminalitetsloven, at der ved undersøgelsen skal anlægges en helhedsvurdering, der, med mindre konkrete forhold tilsiger, at det ikke er relevant, skal omfatte barnets eller den unges udvikling og adfærd, familieforhold, skoleforhold, sundhedsforhold, fritidsforhold og venskaber og andre relevante forhold. Efter § 31, stk. 4, i ungdomskriminalitetsloven skal der indhentes oplysninger fra fagfolk, som allerede har viden om barnets eller den unges og familiens forhold, og hvis det er nødvendigt, skal kommunen lade barnet eller den unge undersøge af en læge eller en autoriseret psykolog. Det fremgår videre, at kommunen kan iværksætte en psykologisk undersøgelse af forældremyndighedsindehaveren, og at en sådan undersøgelse skal foretages af en autoriseret psykolog.

Ungdomskriminalitetsnævnet træffer afgørelser om foranstaltninger efter §§ 12-14 i ungdomskriminalitetsloven, herunder om anbringelse med samtykke fra forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt 15 år, efter § 14, stk. 1, og om anbringelse uden samtykke efter § 14, stk. 2.

Der er i ungdomskriminalitetslovens § 34 fastsat regler om, at indstillingen til Ungdomskriminalitetsnævnet om anbringelse uden for hjemmet efter lovens § 14 bl.a. skal omfatte den ungefaglige undersøgelse, jf. § 31, herunder en be-

skrivelse af de foranstaltninger, jf. §§ 12-14, som foreslås iværksat, og en vurdering af forældremyndighedsindehaverens kompetencer til at varetage omsorgen for barnet eller den unge og tage hånd om barnets eller den unges særlige behov, herunder med hjælp og støtte efter lov om social service, barnets lov eller anden relevant lovgivning.

Det er fastsat i ungdomskriminalitetslovens §§ 20 og 21, hvornår en foranstaltning skal ophøre, herunder om Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser efter anmodning om, at en foranstaltning skal ophøre eller ændres, når der foreligger nye oplysninger, der har væsentlig betydning for indsatsen over for barnet eller den unge.

Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke efter § 14, stk. 2, i ungdomskriminalitetsloven kan indbringes af den unge, der er fyldt 12 år, og forældremyndighedsindehaverne for Ankestyrelsen efter reglerne i ungdomskriminalitetslovens kapitel 8.

Det fremgår af § 11 d, i retssikkerhedsloven, at hvis kommunalbestyrelsen som led i bl.a. behandlingen af en sag om særlig støtte til børn og unge efter kapitel 4 og 5 i barnets lov benytter rådgivning eller udredning fra VISO efter § 166 i barnets lov, kan kommunalbestyrelsen uden samtykke videregive nødvendige oplysninger, herunder om barnets, den unges eller familiens rent private forhold til VISO. Samtykke skal dog forsøges indhentet. Det fremgår videre af bestemmelsen, at VISO kan behandle sådanne oplysninger, herunder oplysninger om barnets, den unges eller familiens helt private forhold uden samtykke, når behandlingen bl.a. sker som led i en sag om særlig støtte efter kapitel 4 og 5 i barnets lov.

Der er ikke i de gældende regler i barnets lov fastsat nærmere regler om VISO's behandling af sager om børn og unge i grønlandske familier i Danmark.

Der henvises i øvrigt til beskrivelsen af gældende ret i pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

(Til § 171 a)

Det foreslås med § 171 a at indsætte en ny bestemmelse i barnets lov om, at den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation opretter en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, af der inden for rammerne af den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i Social- og Boligstyrelsen vil blive oprettet en særlig enhed med ekspertise i de særlige grønlandske sproglige og kulturelle forhold, som jf. de foreslåede bestemmelser i §§ 171 b-171 d vil skulle bistå kommunerne i visse sager på børne- og ungeområdet, når sagen vedrører en grønlandske familie.

Den særlige enhed vil være forankret i VISO og fungere inden for rammerne af VISO's eksisterende formål og arbejde

m.v., og vil foruden de særlige regler for enheden i medfør af de foreslåede bestemmelser i §§ 171 b-171 d være underlagt de regler, der generelt gælder for VISO, herunder § 168 i barnets lov om VISO's afgørelse om ydelser i form af vejledende specialrådgivning og vejledende udredning efter lovens §§ 165 og 166 og som fastsat i bekendtgørelse nr. 1705 af 5. december 2023 om den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i Social- og Boligstyrelsen.

Enheden efter § 171 a vil skulle bistå kommunalbestyrelserne efter de foreslåede bestemmelser i §§ 171 b og 171 c gennem brug af fagpersoner med relevante faglige kompetencer og indgående kendskab til grønlandsk sprog og kultur.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i §§ 171 b-171 d.

(Til § 171 b)

Det foreslås med § 171 b, stk. 1, at indsætte en ny bestemmelse i barnets lov om, at i sager, hvor det overvejes at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet fra en familie, hvor barnet eller den unge, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland, og hvor der som led i en undersøgelse eller vurdering efter §§ 22, 27, § 51, stk. 1, nr. 2, i denne lov eller efter § 31 eller § 34, stk. 2, nr. 4, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet indgår en psykologisk undersøgelse eller vurdering af et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver, som ellers kunne være foretaget ved en standardiseret test, skal kommunalbestyrelsen i stedet for en sådan test anmode den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold om udredning efter § 166.

Det foreslås med § 171 b, stk. 2, at udredningen skal sammenfattes i en konklusion, som skal indgå i grundlaget for kommunalbestyrelsens, børne- og ungeudvalgets eller Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse

Det foreslåede § 171 b, stk. 1, vil medføre, at kommunalbestyrelsen ikke vil kunne anvende standardiserede psykologiske tests som led i psykologiske undersøgelser af barnet eller den unge, den kommende forælder eller af forældremyndighedsindehaverens forældrekompetence som led i undersøgelser og vurderinger efter §§ 22, 27 og § 51, stk. 1, nr. 2, i barnets lov eller efter § 31 eller § 34, stk. 2, nr. 4, om ungefaglig undersøgelse efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, hvor der vil kunne være overvejelser om anbringelse af et barn, en ung eller et ufødt barn efter fødslen, og der er tale om en grønlandsk familie. I stedet for brug af standardiserede psykologiske tests vil kommunalbestyrelsen skulle anmode om bistand fra den særlige enhed.

Den foreslåede bestemmelse vil videre medføre, at kommunalbestyrelsen i stedet for at anvende standardiserede psykologiske tests vil have pligt til at anvende den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold til at udføre denne del af den psykologiske undersøgelse el-

ler vurdering. Den særlige enhed i VISO vil herefter have til opgave at bistå kommunalbestyrelsen med oplysning af sagen, herunder bidrage til den samlede undersøgelse af forældremyndighedsindehaverens eller den kommende forælders kompetencer, eller bidrage til den samlede psykologiske undersøgelse af barnet eller den unge, for så vidt angår den del af undersøgelsen, som ellers kunne været foretaget med standardiserede psykologiske tests. Det vil skulle ske med inddragelse af relevante fagpersoner, som vil skulle besidde den fornødne viden og ekspertise, herunder om grønlandsk sprog og kultur, jf. pkt. 2.2 og 2.3 i de almindelige bemærkninger og bemærkningerne til den foreslåede § 171 d.

Udredningen i VISO vil skulle ske inden for rammerne af § 166 i barnets lov, og adgangen til at videregive oplysninger fra kommunalbestyrelsen til VISO og VISO's behandling af oplysninger vil derfor skulle ske efter reglerne i § 11 d i retssikkerhedsloven og inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3 og 3 i de almindelige bemærkninger.

Det vil, jf. den foreslåede § 171 d, stk. 1, være en forudsætning, at en forældremyndighedsindehaver, en kommende forælder eller en ung, der er fyldt 15 år, giver samtykke til at få bistand til udredning fra den særlige enhed. Kommunalbestyrelsen vil i dialogen med en ung, en forældremyndighedsindehaver eller en kommende forælder om udredning i VISO af en konkret sag efter den foreslåede bestemmelse skulle vejlede herom, herunder med brug af tolkebistand i nødvendigt omfang. Kommunalbestyrelsen vil videre skulle vejlede om, at et afslag på samtykke vil indebære, at konkrete psykologiske vurderinger eller undersøgelser vil skulle gennemføres uden brug af den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold og dermed efter de generelle regler og rammer i barnets lov og ungdomskriminalitetsloven. Kommunalbestyrelsen vil dog, jf. den foreslåede § 171 d, stk. 2, under hensyn til barnets bedste kunne anmode enheden om bistand til udredning, uden at der er opnået samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver. Samtykke vil dog skulle forsøges indhentet. Der henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 171 d, stk. 1. Kommunalbestyrelsen vil videre skulle vejlede om, at afvises samtykke til inddragelse af den særlige enhed, vil den unge, der er fyldt 15 år, forældremyndighedsindehaveren eller en kommende forælder have mulighed for at give samtykke hertil på et senere tidspunkt under forudsætning af, at undersøgelserne og vurderingerne ikke er gennemført, og at der ikke er truffet afgørelse i sagen.

Den foreslåede bestemmelse omhandler familier, hvor mindst et barn eller en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland.

Ved vurderingen af, hvornår der er tale om, at et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er opvokset i Grønland, vil der ud over bopæl i Grønland skulle lægges vægt på andre former for længere-

varende ophold i Grønland, som har givet barnet, den unge, forældremyndighedsindehaveren eller den kommende forælder en varig tilknytning til grønlandske sociale, kulturelle og religiøse værdier og skikke. Denne vurdering vil skulle foretages med inddragelse af barnet, den unge, forældremyndighedsindehaveren eller den kommende forælder, og i dialog med den særlige enhed. Enheden vil efter § 168 i barnets lov skulle træffe afgørelse om ydelser efter den foreslåede bestemmelse. Herved sikres, at enheden vil kunne afslå at yde bistand til udredning efter den foreslåede § 171 b i situationer, der åbenlyst falder uden for anvendelsesområdet for den særlige enhed, fordi de pågældende i praksis ikke har en relation til grønlandsk sprog og kultur. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor et barn er født i Grønland af danske forældre, der i en kortere periode er udstationeret eller på ferie i Grønland. Bestemmelsen vil indebære, at hvis et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver fra en grønlandsk familie henvender sig til kommunen, f.eks. i forbindelse med en børnefaglig eller ungefaglig undersøgelse, med ønske om at enheden skal bistå, vil kommunalbestyrelsen skulle afklare, om den pågældende familie kan være omfattet af målgruppen, og om sagen i øvrigt vil være omfattet af den foreslåede § 171 b.

Ved en kommende forælder forstås den gravide kvinde og den, der efter børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 772 af 7. august 2019, anses som retlig forælder til barnet. Dette omfatter kvindens ægtefælle, medmindre denne efter børneloven ikke anses som forælder til barnet, og den mand eller kvinde, der har anerkendt faderskabet henholdsvis medmoderskabet til barnet på afgørelsestidspunktet. Derimod omfatter det ikke den mand eller kvinde, der kan blive far eller medmor til barnet, men hvis forældreskab til barnet endnu ikke er fastslået. Endvidere omfatter det den mand eller kvinde, som ifølge moren kan være far eller medmor til barnet. Dette vil være i overensstemmelse med definitionen af kommende forældre i barnets lov i øvrigt, jf. Folketings-tidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 93 som fremsat, s. 131.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at enheden i dialog med børne- og ungerådsgiveren i kommunen vil skulle afklare, hvad der vil være behov for at få oplyst i den enkelte sag til brug for den samlede udredning. Afklaringen vil skulle føre til en fælles forståelse og aftale med børne- og ungerådsgiveren om afgrænsningen af hhv. kommunens opdrag til en psykolog og udarbejdelse af en forældrekompetenceundersøgelse eller psykologisk undersøgelse af barnet eller den unge og afgrænsning af den særlige enheds supplerende undersøgelse af en forældremyndighedsindehaver, kommende forælder, eller et barn eller en ung. Anvendelsen af den særlige enhed vil skulle sikre, at kommunalbestyrelserne ikke længere vil anvende standardiserede psykologiske tests i disse sager. Som led i dialogen med den kommunale børne- og ungerådsgiver vil tidsperspektivet i forhold til VISO's udredning skulle drøftes, med henblik på at sikre overholdelse af fristerne for gennemførelse af henholdsvis børnefaglige og ungefaglige undersøgelser, jf. § 20, stk. 3,

i barnets lov og § 29, stk. 2, og § 30, stk. 2, i ungdomskriminalitetsloven. Kommunalbestyrelsen vil i den forbindelse skulle være opmærksom på, at der skal udarbejdes en foreløbig vurdering, hvis undersøgelsen ikke kan afsluttes inden for fristen, og at undersøgelsen skal afsluttes snarest muligt derefter.

Den foreslåede bestemmelse medfører videre, at den særlige enhed vil skulle gennemføre den supplerende undersøgelse via specialister med relevante faglige kompetencer, som enten vil være grønlændere eller vil have indgående viden og indsigt i grønlandsk sprog og kultur, uden brug af standardiserede psykologiske tests. Bestemmelsen vil skulle ses i sammenhæng med den foreslåede § 171 d, stk. 3, om bemyndigelse for social- og boligministeren til at fastsætte nærmere regler om den særlige enheds behandling af sager, og om sammensætningen af enheden, som forventes at skulle omfatte autoriserede psykologer og andre relevante fagpersoner, herunder f.eks. pædagoger, ligesom der efter denne bestemmelse vil kunne fastsættes nærmere regler om enhedens viden og kompetencer i forhold til grønlandsk sprog og kultur. Efter behov vil der skulle tilknyttes tolk. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 og 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger og bemærkningerne til den foreslåede § 171 d.

Den del af den psykologiske undersøgelse eller vurdering, der vil være udarbejdet af den særlige enhed, vil skulle sammenfattes i en konklusion, der vil skulle indgå som selvstændig dokumentation i grundlaget for den samlede sagsoplysning, og vil på samme måde som vurderinger, der ellers ville være udarbejdet på baggrund af standardiserede tests, skulle indgå i kommunalbestyrelsens eller Ungdomskriminalitetsnævnets vurdering af behovet for at iværksætte særlig støtte over for barnet, den unge, forældremyndighedsindehaveren eller den kommende forælder efter reglerne i barnets lov eller efter ungdomskriminalitetsloven.

Det vil indebære, at konklusionen, der, jf. den foreslåede § 171 b, stk. 2, vil skulle udarbejdes af den særlige enhed, vil skulle indgå i grundlaget for kommunalbestyrelsens afgørelse eller i indstillingen til børne- og ungeudvalget, jf. § 51, stk. 1, nr. 1 eller 2, i barnets lov, eller i indstillingen til Ungdomskriminalitetsnævnet, jf. § 34, stk. 2, nr. 4, i ungdomskriminalitetsloven, så der sikres et fuldstændigt oplysningsgrundlag for børne- og ungeudvalgets afgørelse efter §§ 47 eller 49 i barnets lov, eller Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse om anbringelse efter § 14 i ungdomskriminalitetsloven.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke medføre ændringer i forhold til myndigheders pligt til at oplyse en sag i tilstrækkeligt omfang til, at der kan træffes de fornødne afgørelser om anbringelse af barnet eller den unge eller det kommende barn uden for hjemmet. Den foreslåede bestemmelse vil heller ikke medføre ændringer i hvilken myndighed, der har ansvaret for at træffe afgørelse i sager om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet. Den foreslåede bestemmelse vil heller ikke medføre ændringer i hvilken

myndighed, der har ansvaret for at sikre, at gældende krav til sagsbehandlingen overholdes, herunder frister for udarbejdelse af eksempelvis en børnefaglig undersøgelse efter § 20 i barnets lov eller en ungefaglig undersøgelse efter § 31 i ungdomskriminalitetsloven. Forslaget vil tilsvarende ikke ændre på, at der i lighed med efter gældende ret kan være behov for at foretage en foreløbig vurdering af barnets eller den unges situation inden for de fire måneder og snarest muligt derefter afslutte den børnefaglige undersøgelse, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 93 som fremsat, s. 171, eller muligheden for at træffe en foreløbig afgørelse om eksempelvis anbringelse uden for hjemmet uden samtykke i tilfælde, hvor barnets eller den unges øjeblikkelige behov for støtte ikke kan afvente, at sagen behandles i børne- og ungeudvalget, jf. § 143 i barnets lov. Den foreslåede § 171 b vil ligeledes ikke ændre i klageadgangen for borgerne i afgørelser om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet. Forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, vil derfor fortsat kunne klage over kommunalbestyrelsens eller børne- og ungeudvalgets afgørelse til Ankestyrelsen efter barnets lov. Forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt 12 år, vil også fortsat kunne klage over Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse efter § 14, stk. 2, om anbringelse uden samtykke til Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 8 i ungdomskriminalitetsloven.

Den foreslåede § 171 b vil skulle ses i sammenhæng med den foreslåede § 171 d, stk. 1, om, at enheden kun kan anvendes i det omfang, at en forældremyndighedsindehaver, en kommende forælder eller en ung, der er fyldt 15 år giver samtykke til dette, samt adgangen for kommunalbestyrelsen til, under hensyn til barnets eller den unges bedste at anmode om udredning i den særlige enhed uden samtykke efter den foreslåede § 171 d, stk. 2, samt den foreslåede § 171 d, stk. 3, om bemyndigelse for social- og boligministeren til at kunne fastsætte nærmere regler om behandling af sager i enheden og om enhedens sammensætning m.v. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 171 d.

Videregivelse og behandling af oplysninger vil i øvrigt være reguleret i retssikkerhedslovens § 11 d.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3 og 3 i de almindelige bemærkninger.

(Til § 171 c)

Det foreslås med § 171 c, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal anmode den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold om at gennemgå alle igangværende anbringelser i familier, hvor et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland, der ikke er behandlet efter § 171 b, hvor der er eller må antages at have været anvendt en standardiseret psykologisk test i forbindelse med undersøgelser og vurderinger efter §§ 22, 27, § 51, stk. 1, nr. 2, i barnets lov, § 50 eller § 59, stk. 1, nr. 2, i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 16. august

2023, eller § 31 eller § 34, stk. 2, nr. 4, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Det foreslås med 2. pkt. fastsat, at finder den særlige enhed, at anvendelsen af standardiserede psykologiske test har ført til en misvisende vurdering, skal den særlige enhed udarbejde en sammenfattende vurdering af dette til brug for kommunalbestyrelsens eller Ungdomskriminalitetsnævnets vurdering af, om afgørelsen om anbringelse skal genoptages.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at den særlige enhed i VISO vil få til opgave at gennemgå igangværende anbringelser i grønlandske familier, det vil sige hvor et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland, og der er tale om en anbringelsessag, der ikke vil have været behandlet i den særlige enhed efter den foreslåede § 171 b. Det vil samtidig være en betingelse for at anbringelsessagen vil være omfattet af den foreslåede § 171 c, at der vil have været eller må antages at have været anvendt standardiserede psykologiske tests i undersøgelsen og vurderingen af barnet eller den unge eller i vurderingen af forældremyndighedsindehaverens eller de kommende forældres forældrekompetencer. Den foreslåede § 171 c skal ses i sammenhæng med den foreslåede bemyndigelse i § 171 d, stk. 3, for social- og boligministeren til at fastsætte nærmere regler om, at der vil kunne indhentes nødvendigt sagsmateriale for den særlige enheds gennemgang af disse igangværende anbringelser i grønlandske familier. Der henvises til bemærkningerne til § 171 d, stk. 3.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte igangværende anbringelser i familier, hvor et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland.

Ved vurderingen af, hvornår der er tale om, at et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er opvokset i Grønland, vil der ud over bopæl i Grønland skulle lægges vægt på andre former for længerevarende ophold i Grønland, som har givet barnet, den unge, forældremyndighedsindehaveren eller den kommende forælder en varig tilknytning til grønlandske sociale, kulturelle og religiøse værdier og skikke. Den foreslåede definition af målgruppen vil indebære, at kommunalbestyrelsen, i tilfælde hvor et barn eller en ung eller hvor en forældremyndighedsindehaver eller en kommende forælder ikke er født i Grønland, vil skulle foretage en konkret vurdering af, om der er tale om en familie, som selv oplever at være opvokset i Grønland, herunder med grønlandske sproglige og kulturelle værdier. Denne vurdering vil skulle foretages med inddragelse af barnet, den unge, forældremyndighedsindehaveren eller den kommende forælder, og i dialog med den særlige enhed i VISO.

VISO vil, jf. det foreslåede § 171 c, stk. 2, efter § 168 i barnets lov skulle træffe afgørelse om ydelser efter den foreslåede bestemmelse. Herved sikres, at VISO vil kunne afslå at foretage sagsgennemgang efter den foreslåede § 171 c til familier, der åbenlyst falder uden for anvendelsesområdet

for den særlige enhed, fordi de i praksis ikke har en relation til grønlandsk sprog og kultur. Det vil f.eks. kunne være i tilfælde, hvor et barn er født i Grønland af danske forældre, der i en kortere periode var udstationeret eller på ferie i Grønland.

Ved en kommende forælder forstås den gravide kvinde og den, der efter børneloven anses som retlig forælder til barnet. Dette omfatter kvindens ægtefælle, medmindre denne efter børneloven ikke anses som forælder til barnet, og den mand eller kvinde, der har anerkendt faderskabet henholdsvis medmoderskabet til barnet på afgørelsestidspunktet. Derimod omfatter det ikke den mand eller kvinde, der kan være far eller medmor til barnet, men hvis forældreskab til barnet endnu ikke er fastslået. Endvidere omfatter det den mand eller kvinde, som ifølge moren kan være far eller medmor til barnet. Dette vil være i overensstemmelse med definitionen af kommende forældre i barnets lov i øvrigt, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 93 som fremsat, s. 131.

Det foreslåede § 171 c, stk. 1, vil medføre, at der vil skulle være tale om en igangværende anbringelse af et barn eller en ung under 18 år. Bestemmelsen vil ikke indebære, at enheden vil skulle gennemgå anbringelsessager, der vedrører unge, der er fyldt 18 år, eller børn og unge, hvor anbringelsen er ophørt af andre grunde. Bestemmelsen vil videre medføre, at også igangværende anbringelser, hvor en anbragt ung eksempelvis har været anbragt gennem hele sin barndom, også vil være omfattet, såfremt de øvrige betingelser i det foreslåede § 171 c, stk. 1, er opfyldt.

Bestemmelsen vil indebære, at kommunalbestyrelsen i dialog med borgerne og eventuelt også den særlige enhed, vil skulle afklare, hvilke sager, der er omfattet af bestemmelsen. Henvender et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver fra en grønlandsk familie sig til kommunen om en igangværende anbringelsessag, vil kommunalbestyrelsen skulle afklare, om den pågældende familie kan være omfattet af målgruppen, og om sagen i øvrigt vil være omfattet af den foreslåede § 171 c. Det vil herefter være en forudsætning, at forældremyndighedsindehaveren, den kommende forælder eller den unge, der er fyldt 15 år, samtykker til anvendelse af den særlige enhed i deres sag, jf. også den foreslåede § 171 d, stk. 1. Kommunalbestyrelsen vil dog, jf. den foreslåede § 171 d, stk. 2, under hensyntagen til barnets bedste kunne anmode enheden om bistand til udredning, uden at der er opnået samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver. Samtykke vil dog skulle forsøges indhentet. Kommunalbestyrelsen vil herefter skulle fremsende nødvendige oplysninger til enheden. Kommunalbestyrelsen vil i dialogen med en ung, en forældremyndighedsindehaver eller en kommende forælder om gennemgang i VISO af en konkret sag efter den foreslåede bestemmelse, skulle vejlede om muligheden og VISO's funktion i disse sager med brug af tolkebistand i nødvendigt omfang. Kommunalbestyrelsen vil videre skulle vejlede om, at afvises samtykke til gennemgang af en konkret igangværende anbringelsessag, vil den

unge, der er fyldt 15 år, forældremyndighedsindehaveren eller en kommende forælder have mulighed for at give samtykke hertil på et senere tidspunkt under forudsætning af, at sagen fortsat opfylder betingelserne i den foreslåede § 171 c.

Enheden vil herefter skulle gennemgå nødvendigt sagsmateriale og vil skulle udarbejde en sammenfattende vurdering på baggrund af en socialfaglig vurdering af, om der samlet set i forældrekompetenceundersøgelsen eller den psykologiske undersøgelse eller vurdering af barnet eller den unge er taget højde for kulturelle forskelle. Kommunalbestyrelsen eller Ungdomskriminalitetsnævnet, hvis der er tale om en igangværende anbringelse, hvor afgørelsen er truffet efter ungdomskriminalitetsloven, vil være forpligtet til at lade den sammenfattende vurdering fra den særlige enhed indgå i en samlet helhedsvurdering af anbringelsessagen.

Bestemmelsen vil herefter indebære, at kommunalbestyrelsen eller Ungdomskriminalitetsnævnet, i forlængelse af at VISO vil udarbejde en sammenfattende vurdering i en igangværende anbringelsessag, vil skulle foretage en konkret vurdering af, om vurderingen indebærer nye oplysninger af betydning for sagen, og at en afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung dermed vil skulle genoptages. I de tilfælde, hvor en genoptagelse af sagen vil føre til, at der træffes afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung, vil psykologiske undersøgelser og vurderinger, der foretages som led i oplysningen af sagen, skulle ske i overensstemmelse med den foreslåede § 171 b.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at den særlige enhed vil skulle gennemgå de nødvendige sagsoplysninger i de konkrete anbringelsessager, der vil blive fremsendt efter den foreslåede § 171 c til den særlige enhed. Enheden vil skulle sikre de relevante faglige kompetencer, herunder i grønlandske sproglige og kulturelle forhold. Der henvises til de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2 og 2.3.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke ændre på, hvilke myndigheder der har afgørelseskompetencen i de konkrete igangværende anbringelser, eller ændre regler om ophør, hjemgivelse, herunder anmodning om hjemgivelse, og klage over sådanne afgørelser. Bestemmelsen vil heller ikke ændre på, at det fortsat vil være den enkelte myndighed, der træffer afgørelse i en sag om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet, der vil have ansvaret for at sikre, at sagen er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes afgørelse i sagen. Den foreslåede bestemmelse vil heller ikke medføre ændringer i, hvilken myndighed, der har ansvaret for at sikre, at gældende krav til sagsbehandlingen overholdes, herunder frister for udarbejdelse af eksempelvis en børnefaglig undersøgelse efter § 20 i barnets lov eller en ungefaglig undersøgelse efter § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Forslaget vil tilsvarende ikke ændre på, at der i lighed med efter gældende ret kan være behov for at foretage en foreløbig vurdering af barnets eller den unges situation inden for de fire måneder og snarest muligt derefter afslutte den børnefaglige undersøgelse, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 93 som fremsat, s. 171,

eller muligheden for at træffe en foreløbig afgørelse om eksempelvis anbringelse uden for hjemmet uden samtykke i tilfælde, hvor barnets eller den unges øjeblikkelige behov for støtte ikke kan afvente, at sagen behandles i børne- og ungeudvalget, jf. § 143 i barnets lov. Den foreslåede § 171 c, stk. 1, vil ligeledes ikke ændre i klageadgangen for borgerne i afgørelser om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet. Forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, vil derfor fortsat kunne klage over kommunalbestyrelsens eller børne- og ungeudvalgets afgørelse. Forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt 12 år, vil ligeledes fortsat kunne klage over Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse om anbringelse uden samtykke.

Det foreslås med § 171 c, stk. 2, at indsætte en ny bestemmelse i barnets lov om, at i sager efter stk. 1 finder § 168 og § 11 d i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område tilsvarende anvendelse.

Bestemmelsen vil i forhold til anvendelsen af § 168 indebære, at VISO vil skulle træffe afgørelse om ydelser efter den foreslåede § 171 c, stk. 1, hvilket vil indebære, at VISO vil kunne afgøre, om en konkret sag og problemstilling falder inden for den særlige enheds anvendelsesområde. Der henvises til pkt. 2.1.1 i de almindelige bemærkninger.

Bestemmelsen vil i forhold til § 11 d i retssikkerhedsloven skulle sikre, at der er det fornødne grundlag for at kommunalbestyrelsen kan fremsende nødvendige sagsoplysninger, herunder oplysninger om barnets, den unges, eller familiens rent private forhold i sager efter den foreslåede § 171 c, stk. 1, og at den særlige enhed i VISO herefter kan behandle disse oplysninger.

Videregivelse og behandling af oplysninger vil dermed være reguleret i retssikkerhedslovens § 11 d. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3 og 3 i de almindelige bemærkninger.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med den foreslåede § 171 d, stk. 3, om bemyndigelse for social- og boligministeren til at fastsætte nærmere regler for indsendelse af sagsoplysninger til den særlige enhed og enhedens behandling af sådanne sager.

(Til § 171 d)

Det foreslås med § 171 d, at indsætte en ny bestemmelse i barnets lov, der fastsætter, at de foreslåede bestemmelser i §§ 171 b og 171 c alene kan anvendes i det omfang, en forældremyndighedsindehaver, en kommende forælder eller en ung, der er fyldt 15 år, giver samtykke til at kommunalbestyrelsen anmoder den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold om udredning eller sagsgennemgang af en igangværende anbringelse, jf. dog stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunerne alene vil kunne inddrage den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold i VISO, som

foreslås oprettet med den foreslåede § 171 a, i konkrete sager efter de foreslåede bestemmelser i §§ 171 b og 171 c, i det omfang forældremyndighedsindehaveren, den kommende forælder eller den unge, der er fyldt 15 år, giver samtykke til at enheden anvendes. jf. dog den foreslåede § 171 d, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse i § 171 d, stk. 1, vil indebære, at den særlige enhed kun kan anvendes i det omfang, en forældremyndighedsindehaver, en kommende forælder eller en ung, der er fyldt 15 år, giver samtykke hertil. Det vil være kommunalbestyrelsen, der vil skulle indhente dette samtykke og samtykket vil til enhver tid kunne trækkes tilbage. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med retssikkerhedslovens § 11 d, hvilket indebærer, at der efter opnået samtykke til anvendelse af enheden også vil skulle søges opnået samtykke til videregivelse og behandling af oplysningerne i sagen. Videregivelse og behandling vil dog efter bestemmelsen kunne ske uden samtykke, men et manglende samtykke bør dog give anledning til dialog med den pågældende borger, med henblik på at sikre en fælles forståelse af borgerens ønsker i den konkrete sag.

Bestemmelsen vil alene vedrøre kommunernes inddragelse af VISO i de konkrete sager efter de foreslåede bestemmelser i §§ 171 b og 171 c. Der vil således ikke med den foreslåede bestemmelse være krav om, at forældremyndighedsindehaver, den kommende forælder eller den unge, der er fyldt 15 år, vil skulle give samtykke til udarbejdelse af en børnefaglig undersøgelse efter § 20 eller en undersøgelse af de kommende forældre efter § 26 i barnets lov eller en ungefaglig undersøgelse efter § 31 i ungdomskriminalitetsloven eller til de konkrete elementer, der indgår i den børnefaglige undersøgelse eller i undersøgelsen af de kommende forældre eller den ungefaglige undersøgelse. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2 og 2.1.3 i de almindelige bemærkninger.

Den foreslåede bestemmelse skal desuden ses i sammenhæng med § 31 i ungdomskriminalitetsloven, om at en ungefaglig undersøgelse så vidt muligt skal gennemføres i samarbejde med forældremyndighedsindehaverne og barnet eller den unge, og med § 22, stk. 2, i barnets lov, hvorefter den børnefaglige undersøgelse efter § 20 så vidt muligt skal gennemføres i samarbejde med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, samt § 27, stk. 2, i barnets lov, hvorefter en undersøgelse efter § 26 så vidt muligt skal gennemføres i samarbejde med de kommende forældre. Der er med barnets lov imidlertid ikke krav om, at forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, eller de kommende forældre formelt skal samtykke til en undersøgelse efter §§ 20 eller 26 eller til konkrete elementer, der indgår i undersøgelsen. Den foreslåede bestemmelse vil således gå videre end de eksisterende regler, der gælder efter barnets lov, ved at stille eksplicit krav om samtykke til inddragelse af VISO i de sager, der vil være omfattet af de foreslåede bestemmelser i §§ 171 b og 171 c.

Ved en kommende forælder forstås den gravide kvinde og den, der efter børneloven anses som retlig forælder til bar-

net. Dette omfatter kvindens ægtefælle, medmindre denne efter børneloven ikke anses som forælder til barnet, og den mand eller kvinde, der har anerkendt faderskabet henholdsvis medmoderskabet til barnet på afgørelsestidspunktet. Derimod omfatter det ikke den mand eller kvinde, der kan være far eller medmor til barnet, men hvis forældreskab til barnet endnu ikke er fastslået. Endvidere omfatter det den mand eller kvinde, som ifølge moren kan være far eller medmor til barnet. Dette vil være i overensstemmelse med definitionen af kommende forældre i barnets lov i øvrigt, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 93 som fremsat, s. 131.

For unge vil aldersgrænsen være fastsat ved 15 år af hensyn til at sikre parallelitet med øvrige relevante regler i barnets lov og ungdomskriminalitetsloven, hvor der er krav om samtykke fra den unge, herunder kravet om samtykke til en anbringelse uden for hjemmet efter § 46 i barnets lov og efter § 14, stk. 2, i ungdomskriminalitetsloven, som således tilsvarende kræver samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år.

Den foreslåede bestemmelse skal desuden ses i sammenhæng med § 168 i barnets lov, hvorefter VISO træffer afgørelse om ydelser efter lovens §§ 166 og 167, hvilket indebærer, at VISO efter gældende regler kan afgøre, om en konkret sag og problemstilling falder inden for VISO's anvendelsesområde, og VISO således kan afvise henvendelser, der falder uden for, jf. Folketingstidende 2022-23 (2. samling), tillæg A, L 93 som fremsat, s. 441.

Tilsvarende vil forældremyndighedsindehaveren, en kommende forælder eller en ung, der er fyldt 15 år, med den foreslåede bestemmelse i § 171 d, stk. 1, kunne nægte at inddrage VISO i de konkrete sager, der falder inden for den foreslåede afgrænsning i §§ 171 b og 171 c, hvis forældremyndighedsindehaveren, den kommende forælder eller den unge foretrækker, at en konkret sag behandles efter de regler, der sædvanligt finder anvendelse for udarbejdelse af en børnefaglig eller ungefaglig undersøgelse eller en undersøgelse af kommende forældre, herunder muligheden for anvendelse af standardiserede psykologiske tests i forbindelse med undersøgelsens gennemførelse. Kommunalbestyrelsen vil som en del af den generelle vejledningsforpligtelse skulle vejlede de pågældende borgere om konsekvenserne ved henholdsvis at give samtykke eller afvise at give samtykke til at inddrage VISO i de konkrete sager efter §§ 171 b og 171 c. Kommunalbestyrelsen vil i den forbindelse både skulle være opmærksom på et eventuelt behov for tolkebistand, ligesom borgeren uændret vil have adgang til lade sig bisidde og kommunalbestyrelsen vil have pligt til at vejlede børn og unge herom, jf. § 6, stk. 1, i barnets lov.

De foreslåede bestemmelser vil således omfatte sager om børn og unge under 18 år fra en familie, hvor et barn eller en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland.

Ved vurderingen af, hvornår der er tale om, at et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndigheds-

indehaver er opvokset i Grønland, vil der ud over bopæl i Grønland skulle lægges vægt på andre former for længerevarende ophold i Grønland, som har givet barnet, den unge, forældremyndighedsindehaveren eller den kommende forælder en varig tilknytning til grønlandske sociale, kulturelle og religiøse værdier og skikke. Den foreslåede definition af målgruppen vil indebære, at kommunalbestyrelsen, i tilfælde hvor barnet eller en ung eller hvor en forældremyndighedsindehaver eller en kommende forælder ikke er født i Grønland, vil skulle foretage en konkret vurdering af, om der er tale om en familie, som selv oplever at være opvokset i Grønland, herunder med grønlandske sproglige og kulturelle værdier. Denne vurdering vil skulle foretages med inddragelse af barnet, den unge, forældremyndighedsindehaveren eller den kommende forælder, og i dialog med den særlige enhed. Det vil eksempelvis kunne være relevant i tilfælde, hvor en familie med dansk baggrund har haft bopæl i Grønland i en kortere periode og her er blevet forældre til et barn, der er født i Grønland, men har tilbragt størstedelen af sin opvækst i Danmark, og som dermed vil falde inden for definitionen, men som ikke i øvrigt vil opleve at have en relation til grønlandsk sprog eller kultur. Det vil også kunne være relevant, hvis der er tale om behandling af en igangværende anbringelse, hvor familien er tilfreds med den sagsbehandling, der har ligget til grund for kommunens afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, og derfor ikke ønsker, at enheden skal inddrages og vurdere brugen af standardiserede psykologiske tests i sagens oplysningsgrundlag.

Det foreslås med § 171 d, stk. 2, at kommunalbestyrelsen uanset stk. 1 kan fravige kravet om samtykke under hensyn til barnets eller den unges bedste.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunalbestyrelsen efter en konkret vurdering af hensynet til barnets bedste vil kunne fravige kravet om samtykke efter den foreslåede § 171 d, stk. 1, hvorefter den unge, der er fyldt 15 år, den kommende forælder eller forældremyndighedsindehaveren vil skulle samtykke til anvendelsen af den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold i sager efter §§ 171 b eller 171 c.

Bestemmelsen vil alene indebære, at kommunalbestyrelsen under hensyn til barnets eller den unges bedste i en konkret sag vil kunne fravige kravet om samtykke. Samtykket vil dog skulle forsøges indhentet. Bestemmelsen vil eksempelvis kunne anvendes, hvor kommunalbestyrelsen som led i den løbende opfølgning og inddragelse af en anbragt ung, der ikke er fyldt 15 år, bliver opmærksom på, at den unge har et udtrykkeligt ønske om at få gennemgået betydningen af standardiserede psykologiske tests, der har indgået i psykologiske vurderinger og undersøgelser i den unges anbringelsessag. Hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at det samlet set vil være til den unges bedste, f.eks. fordi en uvished skaber usikkerhed om grundlaget for anbringelsen hos den unge, vil kommunalbestyrelsen kunne anmode den særlige enhed om at gennemgå sagen, selvom forældremyndighedsindehaveren ikke giver samtykke hertil.

Det foreslås med § 171 d, stk. 3, at social- og boligministeren kan fastsætte nærmere regler for behandlingen af sager efter §§ 171 b og 171 c og om sammensætning m.v. af den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, samt om enhedens viden og kompetencer i forhold til tværkulturel psykologi og grønlandsk sprog og kultur m.v.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i lyset af, at der med lovforslagets § 171 a vil blive oprettet en helt ny enhed i VISO, hvorfor det vil kunne være nødvendigt at fastsætte nærmere regler for enhedens behandling af de konkrete sager, der vil være afgrænset i de foreslåede bestemmelser i §§ 171 b og 171 c.

Den foreslåede bestemmelse skal desuden ses i forlængelse af de gældende regler i § 171 i barnets lov, hvorefter social- og boligministeren efter forhandling med børne- og undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om VISO's virksomhed og organisering på området for børn og unge. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse om den nationale videns- og specialrådgivningsfunktion (VISO) i Social- og Boligstyrelsen, bekendtgørelse nr. 1702 af 5. december 2023, som bl.a. fastsætter nærmere regler om VISO's områder og formål.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 171 d, stk. 3, vil social- og boligministeren således kunne fastsætte regler, der vil kunne supplere de eksisterende regler i bekendtgørelse nr. 1702 af 5. december 2023. Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vil imidlertid alene give social- og boligministeren mulighed for at fastsætte regler for VISO's behandling af sager, jf. §§ 171 b og 171 c.

Det vil eksempelvis kunne være relevant at fastsætte nærmere regler om kommunalbestyrelsernes pligt til at indsende oplysninger til VISO, herunder om igangværende anbringelser og ændringer i sådanne sager, der omhandler grønlandske familier, om frister for at indsende oplysninger og for VISO's behandling af sager efter de foreslåede bestemmelser i §§ 171 b og 171 c i den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold og frister herfor. Det vil være en forudsætning, at VISO ikke kan anvende standardiserede psykologiske tests som led i deres bistand til udredning i sager, der vedrører grønlandske familier.

Der vil ligeledes efter den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes nærmere regler om sammensætningen af enheden og herunder om hvilke relevante fagpersoner, der vil skulle indgå i den særlige enhed, herunder at der vil skulle indgå autoriserede psykologer, ligesom der vil kunne fastsættes regler om de relevante fagpersoners viden og kompetencer i forhold til tværkulturel psykologi og grønlandsk sprog og kultur og andre relevante forhold for, at enheden vil kunne varetage opgaver både i forhold til sagsgennemgang af igangværende anbringelser og i forhold til udredninger

til brug for børnefaglige undersøgelser, ungefaglige undersøgelser og indstillinger til børne- og ungeudvalget eller Ungdomskriminalitetsnævnet.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse og de regler, der vil blive udstedt i medfør af denne, vil ikke ændre på, hvilke myndigheder der har afgørelseskompetencen i de konkrete sager. Bestemmelsen vil heller ikke ændre på, at det fortsat vil være den enkelte myndighed, der træffer afgørelse i en sag om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet, der vil have ansvaret for at sikre, at sagen er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes afgørelse i sagen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.1, 2.1.3 og 2.2.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. maj 2025.

Forslaget vil indebære, at børnefaglige og ungefaglige undersøgelser samt vurderinger til brug for indstillinger til børne- og ungeudvalget eller Ungdomskriminalitetsnævnet om anbringelse uden for hjemmet af et barn eller en ung fra en grønlandsk familie, det vil sige en familie, hvor barnet, den unge, den kommende forælder eller forældremyndighedsindehaveren er født eller opvokset i Grønland, som er påbegyndt inden 1. maj 2025, men hvor der ikke er truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung senest den 30. april 2025, vil skulle udarbejdes eller træffes efter de foreslåede nye bestemmelser i §§ 171 a-171 d.

Forslaget vil videre indebære, at en indstilling til genbehandling efter § 50 i barnets lov af en afgørelse om anbringelse uden for hjemmet af et barn eller en ung uden samtykke, som vedrører en grønlandsk familie, som ikke er afgjort senest den 30. april 2025, vil skulle udarbejdes efter de foreslåede nye bestemmelser i §§ 171 a-171 d, herunder med bistand til udredning fra den særlige enhed jf. den foreslåede § 171 b.

Forslaget vil videre indebære, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med genvurdering efter § 66 i retssikkerhedsloven af klager over afgørelser om anbringelse uden for hjemmet af et barn eller en ung fra en grønlandsk familie, det vil sige en familie, hvor barnet, den unge, den kommende forælder eller forældremyndighedsindehaveren er født eller opvokset i Grønland, efter den 1. maj 2025 vil kunne søge rådgivning og bistand i den særlige enhed for grønlandske sproglige og kulturelle forhold til brug for kommunalbestyrelsens behandling af klagen.

Loven vil ikke gælde for Færøerne og Grønland og vil heller ikke kunne sættes i kraft for Færøerne og Grønland, da barnets lov ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 171. Social- og Boligministeren fastsætter efter forhandling med børne- og undervisningsministeren nærmere regler om den nationale videns- og specialrådgivningsorganisations virksomhed og organisering på området for børn og unge.

§ 1

I barnets lov, jf. lovbekendtgørelse nr. 890 af 19. juni 2024, som ændret ved § 1 i lov nr. 1690 af 30. december 2024, § 4 i lov nr. 1699 af 30. december 2024 og § 4 i lov nr. 1703 af 30. december 2024, foretages følgende ændring:

1. Efter § 171 indsættes:

»Den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold

§ 171 a. Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation opretter en særlig enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold.

§ 171 b. Kommunalbestyrelsen skal i sager, hvor det overvejes at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet fra en familie, hvor barnet, den unge, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland, og hvor der som led i en undersøgelse eller vurdering efter §§ 22, 27, § 51, stk. 1, nr. 2, i denne lov eller efter § 31 eller § 34, stk. 2, nr. 4, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet indgår en psykologisk undersøgelse eller vurdering af et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver, som ellers kunne være foretaget ved en standardiseret psykologisk test, i stedet for en sådan test anmode den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold om udredning efter § 166.

Stk. 2. Udredningen efter stk. 1 skal sammenfattes i en konklusion, som skal indgå i grundlaget for kommunalbestyrelsens, børne- og ungeudvalgets eller Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse.

§ 171 c. Kommunalbestyrelsen skal anmode den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold om at gennemgå alle igangværende anbringelser i familier, hvor et barn, en ung, en kommende forælder eller en forældremyndighedsindehaver er født eller opvokset i Grønland, der ikke er behandlet efter § 171 b, hvor der er eller må antages at have været anvendt en standardiseret psykologisk test i forbindelse med undersøgelser og vurderinger efter §§ 22, 27 eller § 51, stk. 1, nr. 2, i denne lov, § 50 eller § 59, stk. 1, nr. 2, i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1086 af 16. august 2023, eller § 31 eller § 34, stk. 2, nr. 4, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Finder den særlige enhed, at anvendelsen af en standardiseret psykologisk test har ført til en misvisende

vurdering, skal den særlige enhed udarbejde en sammenfattende vurdering af dette til brug for kommunalbestyrelsens eller Ungdomskriminalitetsnævnets vurdering af, om afgørelsen om anbringelse skal genoptages.

Stk. 2. I sager efter stk. 1 finder § 168 i denne lov og § 11 d i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område tilsvarende anvendelse.

§ 171 d. §§ 171 b og 171 c finder alene anvendelse i det omfang, en forældremyndighedsindehaver, en kommende forælder eller en ung, der er fyldt 15 år, giver samtykke til, at kommunalbestyrelsen anmoder den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold om udredning eller sagsgennemgang af en igangværende anbringelse, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan uanset stk. 1 fravige kravet om samtykke under hensyn til barnets eller den unges bedste.

Stk. 3. Social- og boligministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af sager efter §§ 171 b og 171 c og om sammensætning m.v. af den særlige enhed med ekspertise i grønlandske sproglige og kulturelle forhold, samt om enhedens viden og kompetencer i forhold til tværkulturel psykologi og grønlandsk sprog og kultur m.v.

Godtgørelse for nødvendig befordring til og fra specialrådgivning m.v. i den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation«.